

**”Mulla on nyt vähä ollu yksinäistä... Niin sitte ku
koira on siinä, niin se on sitte mun kaveri.”**

Alakoulun oppilaiden näkemyksiä eläinavusteisesta opetuksesta

Kasvatustiede
Pro gradu -tutkielma

Laatijat:
Johanna Korkonen
Meeri-Juliana Korobova

Ohjaaja:
yliopistonlehtori Juli-Anna Aerila

18.4.2023
Rauma

Pro gradu –tutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijät: Johanna Korkonen ja Meeri-Juliana Korobova

Otsikko: ”Mulla on nyt vähä ollu yksinäistä... Niin sitte ku koira on siinä, niin se on sitte mun kaveri.”: Alakoulun oppilaiden näkemyksiä eläinavusteisesta opetuksesta

Ohjaajat: yliopistonlehtori Juli-Anna Aerila

Sivumäärä: 48 sivua, 4 liitesivua

Päivämäärä: 18.4.2023

Tutkimuksella selvitettiin alakoulun oppilaiden näkemyksiä eläinavusteisesta opetuksesta. Eläinavusteisen opetuksen kasvaneen suosion myötä aiheen tutkiminen on tärkeää, sillä uusi tutkimustieto auttaa koulukoira-toimintaa muuttumaan entistä ammattimaisemmaksi ja järjestäytyneemmäksi. Uskomme oppilaiden näkökulman ilmaisemisen lisäävän mielenkiintoa ja innostusta aihetta kohtaan. Tutkimuksen tavoitteena on myös lisätä yleistä tietoisuutta eläinavusteisesta opetuksesta sekä sen toteuttamisesta. Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä toimivat aikaisemmat tutkimukset ihmisen ja koiran välisestä suhteesta sekä eläinavusteisesta työskentelystä erityisesti koulukoira-toiminnan näkökulmasta tarkasteltuna.

Tutkimuksen päätutkimuskysymyksenä oli selvittää, millaisia näkemyksiä alakoulun oppilailla on eläinavusteisesta opetuksesta. Lisäksi selvitettiin, millainen suhde oppilaiden ja koulukoiran välille muodostuu, millaisia vaikutuksia koulukoiraalla on oppimiseen sekä koiran tuomia merkityksiä koulupäiviin. Tutkimus oli luonteeltaan laadullinen tapaustutkimus ja siihen osallistui yhteensä 31 alakoulun oppilasta, joilla oli kokemusta eläinavusteisesta opetuksesta.

Tutkimusaineiston muodosti 12 ryhmähaastattelua, joissa sovellettiin puolistrukturoidun teemahaastattelun periaatteita. Kahdesta eri luokasta kerätyt haastatteluaineistot käsiteltiin yhdessä, sillä tutkimuksen tavoitteena ei ollut vertailla luokkia keskenään, vaan tutkia aihetta kokonaisuudessaan. Haastatteluaineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysissä aineistoa pelkistettiin, koodattiin ja luokiteltiin tavoitteena selvittää oppilaiden näkemyksiä koulukoira-toiminnasta sekä toiminnalle antamia merkityksiä.

Kaikilla haastatteluihin osallistuneilla oppilailla oli myönteinen näkemys eläinavusteisesta opetuksesta ja lähes kaikille muodostui koulukoiraan läheinen suhde. Koulukoira toi koulupäiviin runsaasti positiivisia merkityksiä. Koira vaikutti esimerkiksi oppilaiden rauhoittumiseen, oppimismotivaatioon sekä keskittymiseen. Yksittäisille oppilaille koira toi muun muassa tukea haastaviin tilanteisiin sekä vähensi yksinäisyyttä. Oppilaiden mukaan koulupäivät, joissa koira oli mukana, erosivat myönteisesti niistä päivistä, jolloin koira ei ollut koulussa. Koira toi koulupäiviin mielenkiintoa, rauhallisuutta sekä iloa ja hyvää mieltä. Tutkimuksen tulokset vastasivat aikaisempia tutkimustuloksia eläinavusteisen opetuksen positiivisista vaikutuksista.

Tulosten perusteella voidaan todeta koulukoiran olevan positiivinen lisä opetukseen ja auttavan oppilaita koulupäivän aikana monin eri tavoin. Koirien koulutus ja rooli luokassa saattaa vaihdella. Koulukoira-toiminnan toteuttamisen kannalta olennaisinta kuitenkin on, että opettaja on ammattitaitoinen, huomionut koiran roolin ja merkityksen luokassa sekä asettanut toiminnalle selkeät tavoitteet.

Avainsanat: koulukoira, koulukoira-toiminta, eläinavusteinen opetus, eläinavusteinen työskentely

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Ihminen ja koira	7
2.1	Ihmisen ja koiran suhde.....	7
2.2	Koiran vaikutus ihmisen hyvinvointiin	8
3	Eläinavusteinen työskentely	10
3.1	Eläinavusteinen työskentely käsitteenä	10
3.2	Työparina eläin.....	11
3.3	Koira koulussa	13
3.3.1	Koulukoira.....	13
3.3.2	Koiran hyvinvointi.....	14
3.3.3	Koiran merkitys oppilaille	15
4	Tutkimustehtävä	17
5	Tutkimuksen toteutus	18
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	18
5.2	Tutkimuksen kohderyhmä	18
5.3	Aineistonkeruu	20
5.4	Tutkimusaineisto ja aineiston analyysi	22
5.5	Tutkimuksen eettisyys.....	24
6	Tulokset	26
6.1	Suhde koulukoiran ja oppilaan välillä.....	26
6.2	Koulukoira osana oppimista	30
6.3	Koulukoiran merkitys koulupäivien aikana	34
7	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	37
8	Pohdinta	40
9	Tutkimuksen arviointi	42
9.1	Luotettavuus.....	42
9.2	Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	43

Lähteet.....	45
Liitteet.....	49
Liite 1. Tutkimustiedote huoltajille	49
Liite 2. Suostumuslomake.....	50
Liite 3. Haastattelurunko oppilaille	51
Liite 4. Haastattelurunko opettajille.....	52

1 Johdanto

Eläinavusteinen työ on viime aikoina kasvattanut Suomessa suosiotaan. Eläinavusteista työtä toteutetaan nykypäivänä niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla erilaisissa oppilaitoksissa, kuntoutusyksiköissä ja muissa toimipaikoissa. (Kahilaniemi, 2020, s. 26.) Eläinavusteisen työn kiinnostavuudesta ja lisääntymisestä kertoo muun muassa se, että sitä käsitteleviä julkaisuja voi nähdä yhä useammin mediassa sekä eri lehdissä. Muun muassa Maaseudun Tulevaisuus (18.4.2022) -lehdessä kerrottiin koulukoiran vievän oppilaiden jännitystä ja parantavan heidän oppimistaan (Mäkipere, 2022). Myös Helsingin Uutiset (8.2.2023) on julkaissut artikkelin koulukoirien käytöstä opetuksessa. Artikkelissa kerrotaan koulukoiran rauhoittavan, motivoivan ja lisäävän oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta. (Jompero-Lahokoski, 2023.)

Lisääntynyt kiinnostus eläinavusteiseen työskentelyyn kasvatustyössä näkyy myös kasvatustieteiden ammattijulkaisuissa. Esimerkiksi Opettaja -lehdessä kerrotaan koirien soveltuvuuskokeiden sekä opettajien täydennyskoulutusten suosion kasvaneen, mitä pidetään merkkeinä toiminnan ammattimaistumisesta (Manner, 2020, s. 22). Eläinavusteisuuden lisääntyminen kouluissa näkyy myös siinä, että Opetushallitus (2023) on laatinut yhdessä Allergia-, iho- ja astmaliitto ry:n, Kennelliitto ry:n ja Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry:n sekä koulutusta järjestävän tahon kanssa omat toimintaohjeet oppilaitoksille koiran kanssa työskentelyyn (Opetushallitus, 2023). Tämän koulukoira-toimintaa koskevan ohjeistuksen julkaisemisella on ollut olennainen merkitys, sillä se on lisännyt eläinavusteisen opetuksen luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä (Lamminen, 2021, s. 148).

Eläinavusteisuutta opetus- ja kasvatustyössä on tutkittu paljon lähinnä kansainvälisesti. Tutkimuksia on esimerkiksi koiran läsnäolosta ja sen vaikutuksista luokassa, lapsen ja koiran välisestä vuorovaikutuksesta sekä koiran läsnäolon vaikutuksista lasten lukutaitoon. (Connell ym., 2019, s. 347–360; Tepper ym., 2021, s. 407–421.) Myös opettajien näkemyksiä eläinavusteisuudesta on tutkittu. Opettajien näkemysten mukaan eläinavusteisuus vaikuttaa positiivisesti etenkin oppilaiden sosiaalisiin ja emotionaalisiin taitoihin sekä heidän käyttäytymiseensä. (Steel ym., 2021, s. 279–301.) Eläinavusteisuudesta kertovia opinnäytetöitä on Suomessa tehty enenevässä määrin viimeisten vuosien aikana (esim. Elomaa 2021, Koskinen 2022, Mäkelä 2021, Repo 2021). Lisäksi eläinavusteisuudesta on ilmestynyt vuonna 2023 väitöskirja, kun Ritva Mickelsson (2023) tutki sosiaalipedagogisen

hevostoiminnan vaikutuksia oppilaiden oppimiseen ja hyvinvoinnin tukemiseen (Mickelsson, 2023).

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää alakoulun oppilaiden näkemyksiä eläinavusteisesta opetuksesta. Koemme tämän tutkimuksen tärkeäksi, sillä sen avulla on mahdollisuus lisätä yleistä tietoutta eläinavusteisuudesta ja koulukoira toiminnasta. Yleisesti eläinavusteisella opetuksella on todettu olevan laajoja myönteisiä vaikutuksia oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin (Lamminen, 2021, s. 148). Tällä tutkimuksella haluamme tuoda ensisijaisesti oppilaiden omat äänet kuuluviin ja selvittää, millaiseksi oppilaat kokevat eläinavusteisuuden, tai tarkemmin koulukoira toiminnan, kouluarjessaan. Olemme kiinnostuneita myös siitä, millainen suhde oppilaan ja koulukoiran välille syntyy, millä tavoin koulukoira auttaa oppilaita sekä millaisia merkityksiä koulukoiralla on koulupäiviin. Tutkimuksen kohderyhmä koostuu kolmannen ja viidennen luokan oppilaista, joiden luokassa vieraillee säännöllisesti koulukoira. Tutkimus toteutetaan laadullisena tapaustutkimuksena.

2 Ihminen ja koira

2.1 Ihmisen ja koiran suhde

Koirat ovat kautta aikojen kulkeneet ihmisen rinnalla. Ne ovat sopeutuneet yhteiskunnassa eri rooleihin tavoilla, joihin mitkään muut eläimet eivät ole pystyneet. Koirat ovat muun muassa osallistuneet ihmisten kanssa metsästysretkille, olleet kotieläiminä sekä matkustaneet kauppiaiden ja löytöretkeilijöiden mukana ympäri maailmaa. Kaupungistumisen myötä koirien suosio lemmikkieläiminä on kasvanut erityisesti keskiluokkaisten ja varakkaiden ihmisten keskuudessa. (Mustavuori, 2021, s. 13–14.) Nykyään ihmiset ja koirat elävät yhdessä varsin sosiaalista elämää (Söderström, 2018, s. 69).

Koirat ovat evoluution myötä kehittyneet ymmärtämään ihmisten sanallista ja sanatonta viestintää, mielialoja ja elämäntapaa paremmin kuin mikään muu eläinlaji (Mustavuori, 2021, s. 20–21). Sosiaalisen älyn vuoksi koirat pystyvät muun muassa tunnistamaan ihmisen tunteita kasvojen ilmeiden perusteella (Latvala-Sillman, 2018, s. 15–20). Koirat ovat tyypillisesti luonteeltaan älykkäitä, ystävällisiä, uskollisia ja tottelevaisia. Parhaimmillaan koirat tarjoavat ihmisille lojaalisuutta, huomiota ja rakkautta. (Mustavuori, 2021, s. 41–43.)

Ihmisen ja koiran välille voi muodostua ainutlaatuinen suhde (Tiira, 2019, s. 54). Suhde on vastavuoroinen, sillä myös koirat hakeutuvat oma-aloitteisesti ihmisen läheisyyteen. Ihmisen läsnäolon on todettu alentavan koiran kokemaa stressiä esimerkiksi koiran kohdatessa uusia ympäristöjä. (van Herwijnen ym., 2018, s. 2.) Vuorovaikutus ihmisen ja eläimen välillä koetaan helpompana kuin ihmisen ja toisen ihmisen välillä. Tämä johtuu siitä, että ihmisen ja eläimen välisen vuorovaikutuksen aloittaminen, ylläpitäminen ja lopettaminen on yksinkertaisempaa. (Mustavuori, 2021, s. 66.) Honkasen (2013) tekemässä tutkimuksessa selvitettiin eläintenomistajien suhdetta eläimiinsä. Tutkimuksen mukaan suurin osa eläintenomistajista koki eläinten olevan ensisijaisesti ystäviä, kumppaneita ja seuralaisia. Hieman yli neljäsosa vastasi eläimen olevan harrastus-, kilpailu- tai työtoveri, ja viisi prosenttia vastaajista kertoi eläimen olevan opettaja tai oppikumppani. (Honkanen, 2013, s. 94.)

2.2 Koiran vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Maailman terveysjärjestö WHO on määritellyt ihmisen hyvinvoinnin koostuvan kolmesta osa-alueesta: fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista (WHO, 2023). Koiralla on positiivisia vaikutuksia kaikkiin kolmeen edellä mainittuun osa-alueeseen. Koiran tuomat vaikutukset hyvinvointiin ovat kokonaisvaltaisia, eikä aina ole mahdollista eritellä vaikutuksista keskeisintä. (Latvala-Sillman, 2018, s. 22.)

On huomattu, että positiivisella kosketuksella ihmisen ja koiran välillä, kuten eläimen silittämisellä, sekä jo pelkällä katsekontaktilla koiran kanssa on fyysisiä vaikutuksia ihmiseen (Juusola, 2016a, s. 140; Suvilehto, 2022, s. 32). Ne saavat ihmisen elimistön oksitosiinipitoisuuden nousemaan ja vastaavasti stressihormoniarvojen vähenemään (Juusola, 2016a, s. 140). Oksitosiini on ihmisen elimistössä esiintyvä hormoni, joka on mukana useissa ihmiskehon fysiologisissa toiminnoissa. Sillä on vaikutuksia ihmisen terveyteen, kehitykseen sekä sosiaaliseen kanssakäymiseen. (Carter ym., 2020, s. 831.) Oksitosiinin myötä verenpaine alenee, hengitystiheys rauhoittuu, hengitys syvenee, koettu kivun tunne vähenee, sosiaalinen muisti paranee ja oppiminen tehostuu (Fine, 2006, s. 107; Latvala-Sillman, 2018, s. 15). Lisäksi oksitosiini tukee ihmisen stressinsietokykyä (Carter ym., 2020, s. 831). Koira aktivoi ihmistä myös fyysisiin harjoitteisiin. Koiran kanssa voi leikkiä esimerkiksi heittämällä sille tavaroita. (Latvala-Sillman, 2018, s. 22.) Lisäksi koiran on todettu lisäävän arkiliikunnan määrää, mikä puolestaan vähentää esimerkiksi riskiä sydänsairauksiin (Söderström, 2018, s. 86).

Psyykkisestä näkökulmasta lisääntynyt oksitosiini vahvistaa ihmisen hyvänolon ja onnellisuuden tunnetta. Tätä on tutkittu kokeellisesti mittaamalla koiran ja omistajan elimistöjen oksitosiinipitoisuutta ennen vuorovaikutustilannetta sekä sen jälkeen. Tutkimuksessa huomattiin omistajien oksitosiinitasojen nousseen huippuunsa jo 1–5 minuutin kuluttua vuorovaikutuksen alkamisesta. (Handlin ym., 2011, s. 301–311.) Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu koiranomistajien olevan keskivertoa onnellisempia (Juusola, 2016a, s. 140). Koiran läsnäolo vähentää jännitystä ja koiran kanssa toimiminen kohentaa itsetuntoa (Latvala-Sillman, 2018, s. 23). Ihmiset kokevat tutkitusti sellaiset tilanteet, joissa on eläin läsnä, turvallisemmiksi ja hyväntahtoisemmiksi (Juusola, 2016a, s. 140). Lisäksi eläimet voivat tukea ja vahvistaa ihmisen psyykkistä joustavuutta muun muassa hankalissa elämäntilanteissa (Ervast & Raukola-Lindblom, 2021, s. 19).

Erityisesti lapsuusiän vuorovaikutuskokemukset eläinten kanssa ovat yhteydessä aikuisiän hyvään empatiakykyyn. Koira edistää lapsen empatiakyvyn kehittymistä sekä parempaa emotionaalista hyvinvointia. (Juusola, 2016a, s. 140.) Koiran tuki voi olla korvaamatonta lapselle, jolla on tunne-elämän haasteita (Latvala-Sillman, 2018, s. 35). Etenkin lemmikin omistaminen lapsen taaperoiässä voi edistää lapsen kykyä ilmaista tunteitaan ja sitä kautta parantaa heidän kommunikaatiotaitojaan (Giraudet, Liu, McElligott & Cobb, 2022, s. 10; Anderson, 2007, s. 4). Tutkimuksissa onkin todettu, että ihminen kokee suurempaa emotionaalista läheisyyttä koiran kanssa verrattuna esimerkiksi kissaan. Ihmiset kokevat saavansa koiralta enemmän sosiaalista tukea, kumppanuutta sekä ehdotonta rakkautta. (Gonzalez-Ramirez & Landero-Hernandez, 2021, s. 5.)

Tutkimuksissa koiran on havaittu lisäävän sosiaalista käyttäytymistä sekä vuorovaikutusta ihmisten välillä. Koira voi esimerkiksi auttaa keskustelun alkuun pääsemisessä tai toimia itsessään keskustelun aiheena. (Ervast & Raukola-Lindblom, 2021, s. 19; Juusola, 2016a, s. 140.) Eläinten kanssa kommunikoinnin on huomattu parantavan vuorovaikutustaitoja sekä avaavan aisteja, sillä eläinten kanssa kommunikointi tapahtuu muuten kuin puheen avulla (Mustavuori, 2021, s. 44). Koira vaikuttaa positiivisesti etenkin sellaisiin lapsiin, joilla on erityisiä tarpeita. Esimerkiksi autismista kärsivät lapset pystyvät paikkaamaan sosiaalisia puutteitaan luomalla kestävän suhteen lemmikkieläinten kuten koirien kanssa. Koira voi tarjota lapselle kumppanuutta tavalla, jolla lapsen ikätoverit eivät välttämättä pysty. (Osei, 2022, s. 268.)

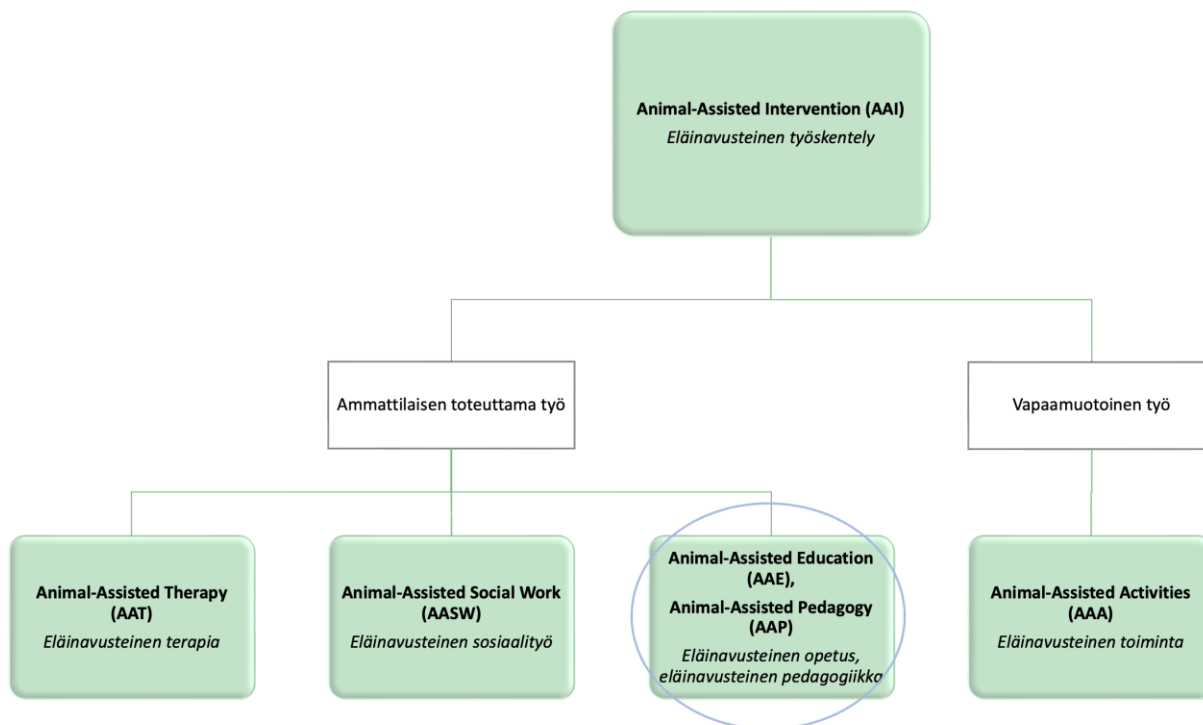
Lisäksi ihminen voi oppia eläimiltä paljon muun muassa sosiaalisista taidoista sekä ryhmän jäsenenä olemisesta (Juusola, 2016a, s. 133). Eläimen hoivaamisella on varsin terapeuttinen vaikutus ihmiseen: se voi lievittää masennusta ja ahdistusta, edistää sanallista ja sanatonta viestintää sekä vähentää yksinäisyyttä (Anderson, 2007, s. 4; Chandler, 2001, s. 1; Giraudet ym., 2022, s. 10). Erityisesti yksinasujat voivat saada koirasta hyvän ystävän, jonka kanssa lähteä ulkoilemaan ja tapaamaan muita ihmisiä. Tämä myös torjuu ihmisen sosiaalista eristäytymistä. (Söderström, 2018, s. 86.)

3 Eläinavusteinen työskentely

3.1 Eläinavusteinen työskentely käsitteenä

Eläinavusteinen työskentely (Animal-Assisted Intervention, AAI) voi olla luonteeltaan ammattimaista tai vapaamuotoista (Juusola, 2016a, s. 141). Ammattimainen eläinavusteinen työskentely on suunnitelmallista ja tavoitteellista. Se jakautuu kolmeen alakäsitteeseen, jotka käsittävät työskentelyn eri muodot. Ensimmäinen näistä on eläinavusteinen terapia (Animal-Assisted Therapy, AAT), johon kuuluvat esimerkiksi fysioterapia ja psykoterapia. Toinen näistä on eläinavusteinen sosiaalityö (Animal-Assisted Social Work, AASW), jota on esimerkiksi koiran toimiminen lastensuojelutyössä sosiaalityöntekijän työparina. Kolmas, eläinavusteinen opetus/pedagogiikka (Animal-Assisted Education, AAE, joissain yhteyksissä käytetään myös käsitettä Animal-Assisted Pedagogy, AAP), pitää sisällään esimerkiksi oppilaitoksessa tai päiväkodissa tapahtuvaa työskentelyä. (Kahilaniemi, 2020, s. 20.)

Näiden lisäksi käsite eläinavusteinen toiminta (Animal-Assisted Activities, AAA) kuvaa vapaamuotoisempaa toimintaa. Esimerkkinä tästä voidaan pitää kaverikoiratoimintaa sekä yksittäisiä vierailukertoja muun muassa hoitokoteihin ja laitoksiin. (Kahilaniemi, 2020, s. 19–21.) Tässä tutkimuksessa olennaisena käsitteenä on eläinavusteinen opetus (AAE), jonka alle koulukoiratoiminta sijoittuu. Puhuessamme eläinavusteisesta opetuksesta tarkoitamme nimenomaan koulukoiratoimintaa. Eläinavusteiseen työhön liittyvien käsitteiden sijoittuminen on havainnollistettu kuviossa 1. Tutkimuksen kannalta olennaisin käsite, eläinavusteinen opetus, on ympyröity kuviossa sinisellä värillä.

Kuvio 1. Eläinavusteisuuden käsitteiden sijoittuminen.

Eläinavusteinen työskentely on osa Green Care -toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua luontolähtöisesti. Green Caren työmenetelmiä käytetään useilla eri ammattialoilla, muun muassa osana perusopetusta, lastenhoitoa ja nuorisotyötä sekä työskenneltäessä vanhusten, päihdekuntoutujien ja maahanmuuttajien kanssa. (Juusola, 2016b, s. 9.) Kasvatustyössä Green Caren työmenetelmien avulla pyritään mahdollistamaan eri taitojen harjoittamista vaihtoehtoisella, toiminnallisella sekä kokemuksellisella tavalla. Eläinavusteinen opetus on yksi näistä menetelmistä. (Kahilaniemi, 2020, s. 16.)

3.2 Työparina eläin

Eläinavusteisessa työskentelyssä eläimen ja ihmisen välillä tapahtuu monenlaista vuorovaikutusta. Vuorovaikutustilanteissa on useimmiten mukana yksi tai useampi eläin, työskentelyä ohjaava ammattilainen sekä toiminnan kohteena oleva henkilö, jonka yleistä hyvinvointia, henkilökohtaista kasvua ja vuorovaikutustaitoja pyritään kehittämään. Eläinavusteisessa työskentelyssä kohdehenkilön tilanne sekä tarve määrittelevät sen, minkälaisia asioita vuorovaikutuksessa toteutetaan. Esimerkiksi terapiatilanteessa voidaan

hyödyntää kastekontaktia, fyysistä kontaktia sekä eläimen ja ihmisen välillä tapahtuvaa yleistä vuorovaikutusta. Eläinavusteisessa työskentelyssä eläimen kanssa voi oleilla, leikkiä ja tehdä toiminnallisempia harjoituksia, kuten kouluttaa eläintä. (Ervast & Raukola-Lindblom, 2021, s. 203–204.) Lisäksi voidaan vaikuttaa kohdehenkilön toiminnallisiin taitoihin esimerkiksi tukemalla eri harjoitusten avulla tämän motorisia taitoja (Kahilaniemi, 2020, s. 27).

Eläimen kanssa työskentelevällä ammattilaisella voi olla eri tilanteisiin sopivia tapoja tukea eläimen ja kohdehenkilön välistä vuorovaikutusta. Tehtäväorientaatio tarkoittaa, että eläin koulutetaan tekemään erilaisia tehtäviä kohdehenkilön kanssa tai tarvittaessa ammattilaisen ohjaamana. Nämä tehtävät perustuvat useimmiten eläimelle etukäteen opetetuista taidoista, joita voidaan hyödyntää eri harjoituksissa. Kontaktiorientaatio on puolestaan vapaamuotoisempaa ja siinä eläin ottaa itse kontaktia kohdehenkilöön. Tällöin kohdehenkilö ja eläin pystyvät määrittämään vapaammin sen, minkälaiseksi vuorovaikutus heidän välillään muodostuu. (Ervast & Raukola-Lindblom, s. 205.)

Eläinten rooli suomalaisessa yhteiskunnassa on vahvistunut ja laajentunut useille eri aloille (Mustavuori, 2021, s. 21). Suomessa erityisesti koiria käytetään apuna kasvatus- ja opetustehtävissä, lasten ja nuorten kuntoutuksessa, vammaisten ja vanhusten hoidossa sekä terapiatyön tukena (Juusola, 2016a, s. 141). Koirat ovat tärkeitä mielenterveyden ylläpitäjiä ja ne tuovat iloa eri ikäryhmille. Koiria toimii myös virkakoirina poliisin, tullin, rajavartioston ja puolustusvoimien työtehtävissä sekä henkilökohtaisissa avustustehtävissä kuulo- ja opaskoirina sekä epilepsiaa, diabetesta ja Parkinsonin tautia sairastavien apuna. (Mustavuori, 2021, s. 22.)

Eläimen vieminen työpaikalle vaatii keskustelua lähiesihenkilön sekä muun henkilökunnan kanssa. Eläimen läsnäolo on tärkeä huomioida työyhteisössä muun muassa luomalla selkeät säännöt ja toimintaohjeet koko työyhteisölle. (Kahilaniemi, 2020, s. 26.) Lisäksi mahdollisten allergioiden selvittäminen on tärkeää, sillä allergiat ovat keskeinen eläinavusteista työskentelyä rajoittava tekijä (Kahilaniemi, 2020, s. 26; Friesen, 2010, s. 262). Esimerkiksi koulukoiran vierailu tulee suunnitella siten, ettei koulun allergisten oppilaiden ole mahdollista altistua koiralle (Juusola, 2016a, s. 147).

3.3 Koira koulussa

3.3.1 Koulukoira

Eläinavusteisen opetuksen suosio kasvaa jatkuvasti ja Suomessa koulukoiria on jo jonkin verran (Friesen, 2010, s. 261; Juusola 2016a, s. 146). Koulukoiralla tarkoitetaan kouluissa kasvatuksellisenä tukena työskentelevää koira (Ahonen, 2013, s. 184). Koiria on alettu hyödyntämään enenevässä määrin erityisesti lukemisen opettelussa (Lamminen, 2021, s. 147; Mäkelä, 2021, s. 5–6).

Eläinavusteisessa opetuksessa hyödynnetään koiran luontaista halua olla vuorovaikutuksessa ihmisen kanssa (Latvala-Sillman, 2018, s. 16). Lähtökohtana siinä on aina sekä koiran että oppilaiden turvallisuus ja hyvinvointi (Lamminen, 2021, s. 148). Koirat pystyvät lukemaan ja vastaamaan ihmisen mielenliikkeisiin ja tunnetiloihin. Lisäksi koira on kokonsa puolesta hyvä kasvatus- ja opetustehtäviin: se on helppo kuljettaa ja tuoda mukaan työpaikalle. Sosiaaliselle koiralle ei matkustelu, vieraat henkilöt työyhteisössä tai työpaikan vaihtuminen ole ongelma. (Latvala-Sillman, 2018, s. 20–21.)

Koulussa koira voidaan soveltaa useiden erilaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Koiran kautta opitaan tietoutta eläimistä, lemmikkieläimen omistamisesta ja eläinten kouluttamisesta. Lisäksi sen avulla voidaan opetella uskollisuutta ja vastuullisuutta. (Anderson, 2007, s. 17.) Eläinavusteiselle opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan hyödyntää esimerkiksi olemassa olevia materiaaleja, apuvälineitä ja leluja (Kahilaniemi, 2020, s. 30). Koulukoiran mukanaolon ei tarvitse rajoittua ainoastaan luokkahuoneeseen, vaan koira voidaan ottaa mukaan esimerkiksi ulkoliikunnan peleihin lisäämään osallistumismotivaatiota ja liikunnan iloa. Koira voi olla myös välitunneilla ulkona esimerkiksi välituntivalvojan seurana. (Juusola, 2016a, s. 146.)

Kasvatus- ja opetustehtävissä käytettävien koirien rotu vaihtelee paljon. Rotu itsessään ei ole tärkein tekijä, vaan ensisijaisesti tulee pohtia jokaisen koiran yksilöllisiä ominaisuuksia. Koiran luontaiseen käyttäytymiseen ja käyttäytymistarpeisiin vaikuttaa koiran geneettinen tausta, lajityyppi sekä jalostuksen seurauksena vahvistuneet käyttäytymisen muodot. (Latvala-Sillman, 2018, s. 52.) Tärkeintä on, että koira-avusteista työtä tekevä koira on hyvin koulutettu ja kuuliainen (Friesen, 2010, s. 266). Perusluonteeltaan koiran tulee olla rohkea, avoin ja kiinnostunut vieraista ihmisistä. Koiran tulee suhtautua uusiin ja itselleen vieraisiin asioihin pelottomasti ja rauhallisesti. Toimivinta ja mielekkäintä koira-avusteinen työ on

silloin, kun koira on terve ja hyvin tottunut työnsä kohderyhmään. Olennaista on pyrkiä siihen, että koiratyöparin työskentely olisi rentoa eikä koira stressaantuisi kovin helposti. (Latvala-Sillman, 2018, s. 52–53.) Koiran ohjaajalta vaaditaan koiran hyvää tuntemista sekä kykyä havainnoida ja reagoida koiran antamiin tunneviesteihin (Lamminen, 2021, s. 151).

3.3.2 Koiran hyvinvointi

Suomessa eläinavusteista opetusta ohjaa Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry -yhdistys. Yhdistys on osa kansainvälistä Animal Assisted Intervention International (AII) -järjestöä, joka toimii kattojärjestönä useille ammatillisesti toimivien tahojen järjestöille. (Latvala-Sillman, 2018, s. 29.) Kuten aiemmin mainittiin (ks. luku 1.), Opetushallituksen sivuilta löytyy toimintaohjeet oppilaitoksille koiran kanssa työskentelyyn. Sivulla tuodaan esiin koira-avusteisuudessa huomioitavia näkökulmia, kuten oppilaiden mahdolliset sairaudet ja kulttuuriset taustat, koiran terveys ja soveltuvuus kouluun sekä koirasta huolehtiminen koulupäivän aikana (Opetushallitus, 2023).

Eläinavusteisessa työskentelyssä on tärkeää huolehtia eläimen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista niin eläimen työskentelyn aikana kuin sen vapaa-aikanakin (Suvilehto, 2022, s. 25). Eläinavusteisessa opetustilanteessa koira ei ole opetusväline tai -menetelmä. Koira tulee kohdata tuntevana ja aistivana ryhmän jäsenenä, jolla on omia tarpeita. (Lamminen, 2021, s. 151.) Myös koiran ominaisuudet tulee ottaa huomioon. Koiralla on esimerkiksi laajempi ääniasteikko kuin ihmisellä ja lisäksi koirat ovat herkempiä äänille. Esimerkiksi liian kova meteli luokkahuoneessa tai muissa koulun tiloissa voi heikentää kuuloa tai vahingoittaa koiran korvia. (Coppinger & Coppinger, 2005, s. 57.) Lisäksi koulukoira tulee olla luokkahuoneessa oma rauhallinen paikka, jossa levätä (Juusola, 2016a, s. 146).

Myös kansainvälinen AII-järjestö sekä eläinavusteisen työskentelyn Euroopan organisaatio European Society for Animal Assisted Therapy mainitsevat muutamia koiran luonteen vaatimuksia eläinavusteiseen työhön. Vaatimusten mukaan koiran on itse oltava halukas olemaan vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten kanssa ja koiran pitää käyttäytyä suurissakin ihmisryhmissä ilmentämättä stressiä. Koira ei myöskään voi pelätä yllättäviä tilanteita tai ääniä vaan koiran tulee olla helposti ohjattavissa ja hallittavissa. Eläinavusteisuudessa koiran tulee käyttäytyä sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. On hyvä muistaa, että lemmikkinä oleva koira ei välttämättä sovellu automaattisesti eläinavusteiseen työhön. (Tiira, 2021, s. 127–129.)

Suomessa Kasvatus- ja kuntoutuskoirat ry on säätänyt ammattieettiset ohjeet koskien koira-avusteista työskentelyä. Ohjeistuksessa kerrotaan muun muassa koira-avusteisen työskentelyn tavoitteista, suunnitelmallisuudesta sekä turvallisuuteen ja lainmukaisuuteen liittyvästä vastuusta. Lisäksi ohjeistus pitää sisällään tietoa koiran soveltuvuudesta, koulutuksesta sekä hyvinvointia koskevista asioista. Ohjeistuksessa on myös kerrottu, miten koira-avusteisen työn harjoittajan on mahdollista kehittää omaa ammattitaitoaan. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry, 2022.)

Koiran kasvaminen työkoiraksi alkaa jo pentuikäisenä. Koiran kasvatuksella voidaan vaikuttaa suuresti siihen, miten hyvin koira soveltuu myöhemmällä iällä työtehtäviin. (Coppinger & Coppinger, 2005, s. 50.) Turvallinen koira on sellainen, joka on koulutettu, pysyy tekijän hallinnassa ja nauttii työstään (Tiira, 2021, s. 122). Suomessa useampi eri toimija järjestää erilaisia koira-avusteisuuden liittyviä koulutuksia ja testejä. Esimerkkinä koulutuksen järjestäjästä on edellä mainittu Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry, jonka verkkosivuilla on kuvattu koiran polku kasvatus- ja kuntoutuskoirakoksi. Aluksi ammattilaiset arvioivat koiran soveltuvuutta työhön. Tämän jälkeen koira osallistuu omistajansa kanssa koira-avusteisen työskentelyn täydennyskoulutukseen sekä suorittaa työnäytön. Näytön läpäistyään koirasta ja hänen ohjaajastaan tulee virallinen kasvatus- ja kuntoutuskoirakko. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry, 2022.) Toistaiseksi Suomessa voi toteuttaa koira-avusteista opetusta ilman erillistä koulutusta. Laadun takaamiseksi olisi kuitenkin olennaista, että koiran ohjaajalta löytyy osaamista, tietotaitoa eläinavusteisuudesta sekä koiran käyttäytymisestä. (Tiira, 2021, s. 122.)

3.3.3 Koiran merkitys oppilaille

Koulussa koira hyväksyy kaikki oppilaat ehdottomasti (Chandler, 2001, s. 1). Lasten mukaan eläimet, erityisesti koirat, kiinnittävät heihin täyden huomionsa. Tämä kasvattaa lasten tärkeyden tunnetta, tuo tyytyväisyyttä oppimiseen ja lisää motivaatiota oppia vielä lisää. Koirien on havaittu luovan kouluun miellyttävän ilmapiirin, joka vaikuttaa oppilaiden sitoutumiseen ja tehokkuuteen. (Giraudet ym., 2022, s. 11–12.) Koiran avulla oppilaat jaksavat myös harjoitella opeteltavaa asiaa pidempään (Latvala-Sillman, 2018, s. 23). Koulukoira on koko luokan yhteinen ilonaihe. Se lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä vahvistaa me-henkeä luokan oppilaiden keskuudessa. (Juusola, 2016a, s. 146.) Tyytyväisellä ja onnellisella mielialalla on suora vaikutus oppimiseen ja opiskeluun (Latvala-Sillman, 2018, s. 23).

Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että pelkkä koiran läsnäolo luokassa tarjoaa oppilaalle tukea ilman erillistä oppilaan ja koiran välillä käytyä vuorovaikutustilannetta (Connell ym., 2019, s. 355). Tutkimukset osoittavat koiran läsnäolon luokkahuoneessa helpottavan opiskelijoiden ahdistusta ja stressiä, samalla aiheuttamatta opiskelijoille häiriötekijää (Kivlen ym., 2022, s. 1). Positiiviset vaikutukset opiskelijoiden stressiin on havaittavissa varsin nopeasti (Binfet, 2017, s. 408). Tästä johtuen koira ehtii jo lyhyen kouluvierailun aikana edistämään oppilaiden hyvinvointia.

Koiran läsnäolo tarjoaa oppilaille emotionaalista tukea (Juusola, 2016a, s. 146). Oppilaat voivat saada koiralta esimerkiksi lohdutusta (Chandler, 2001, s. 1). Ahosen (2009) tutkimuksessa koulukoirat muun muassa tarjosivat erityisluokalla opiskeleville nuorille emotionaalista tukea, motivoivat heitä tulemaan kouluun, tukivat heidän tarkkaavaisuuttaan sekä toivat lisää iloa koulupäiviin (Ahonen, 2013, s. 184). Myös Juusola (2016) on todennut koiran motivoivan oppilaita tulemaan aamulla kouluun sekä tuovan lisää iloa oppimiseen (Juusola, 2016a, s. 146). Etenkin koiran säännölliset vierailut parantavat oppilaiden asennetta koulunkäyntiä ja oppimista kohtaan (Giraudet ym., 2022, s. 11–12).

4 Tutkimustehtävä

Tutkimuksessa tarkastellaan oppilaiden näkemyksiä eläinavusteisesta opetuksesta sekä sitä, millaiseksi he kokevat eläinavusteisuuden koulussa. Tutkimuksen päätavoitteina on tuottaa tietoa eläinavusteisen opetuksen toteuttamisesta sekä tuoda oppilaiden oma ääni kuuluviin. Lisäksi selvitämme oppilaiden kokemaa suhdetta koulukoiraan, koiran tuomia merkityksiä koulupäiviin sekä koiran roolia osana oppimista.

Tutkimuskysymyksiä muotoiltiin ja tarkennettiin tutkimuksen edetessä niin, että niiden avulla saataisiin mahdollisimman laaja käsitys tutkittavasta aiheesta eli eläinavusteisesta opetuksesta. Tutkimuksen toteuttamista ohjasi seuraava päätutkimuskysymys ja kolme alakysymystä:

1. Millaisia näkemyksiä alakoulun oppilailla on eläinavusteisesta oppimisesta?
  - 1.1 Millainen suhde syntyy oppilaiden ja koulukoiran välille?
  - 1.2 Millaisia vaikutuksia koulukoiralla on oppimiseen?
  - 1.3 Millaisia merkityksiä koulukoira tuo koulupäiviin?

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tämä tutkimus toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena. Laadullinen tutkimus perustuu tutkijoiden haluun ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään saamaan kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Ilmiön ymmärtämiseksi voidaan käyttää erilaisia lähestymistapoja, tiedonkeruumenetelmiä ja analyysimenetelmiä. (Kananen, 2017, s. 32–34.) Tapaustutkimuksessa puolestaan tuodaan esiin intensiivistä tietoa yksittäisestä ilmiöstä ja sen tavoitteena on tyypillisimmin ilmiön kuvailu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2013, s. 134–135). Laadullisen tutkimuksen aineistoa voidaan tukea määrällisin esityksin. Niiden avulla voidaan kertoa esimerkiksi erilaisten asioiden esiintymisen yleisyydestä tutkimusaineistossa. (Juhila, 2021.) Tätä hyödynnettiin myös tässä tutkimuksessa.

Tutkimusprosessi aloitettiin valitsemalla tutkimusaihe, jonka jälkeen aiheesta kerättiin aiemmin ilmestynyttä kirjallisuutta ja tutkimustietoa. Teoriaa kirjoittaessa muotoutuivat tutkimuskysymykset, joiden perusteella valittiin tutkimusta parhaiten palveleva aineistonkeruumenetelmä. Tutkimuskysymysten varmistuttua muotoiltiin haastattelurungon sisältö, jonka avulla kerättiin tutkimuksen aineisto. Aineistonkeruun jälkeen aineistosta etsittiin tuloksia. Tuloksista nousi esiin tutkimuksen aiheeseen liittyviä teemoja, joiden pohjalta täydensimme tutkimuksen teoriaosuutta. Yksi tällainen teema oli esimerkiksi koulukoiran sosiaalinen merkitys koulupäivien aikana. Lopuksi pohdimme ja vertailimme tutkimuksesta esiin nousseita tuloksia teoriaan.

5.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimus toteutettiin kahdessa Varsinais-Suomessa sijaitsevassa alakoulussa. Tutkimuksen kohderyhmänä oli yhdestä koulusta 14 kolmannen luokan oppilasta ja toisesta koulusta 17 viidennen luokan oppilasta. Tutkimukseen osallistui yhteensä 31 oppilasta. Kolmannen luokan oppilaista kuudella oli ollut koulukoira ensimmäiseltä luokalta lähtien ja kahdeksalla kuluvan lukuvuoden alusta alkaen. Viidesluokkalaisista kaikilla koulukoira oli ollut kuluvan lukuvuoden alusta lähtien. Molemmissa luokissa koulukoira-aiheita esiintyi yhtenä päivänä viikossa.

Kohderyhmän valintaa ohjaavia kriteereitä olivat oppilaiden ikä (alakoulun luokat 1–6) sekä oppilaiden omakohtainen kokemus eläinavusteisesta opetuksesta. Tutkimuksen kohderyhmän valinta tapahtui ottamalla yhteyttä niihin opettajiin, joiden tiesimme hyödyntävän eläinavusteisuutta opetuksessaan. Sopivien luokkien löydyttyä sovimme opettajien kanssa tutkimuksen kulusta ja sen aikataulusta. Tutkimukseen osallistui näistä kahdesta luokasta ne oppilaat, jotka halusivat osallistua ja saivat siihen suostumuksen.

Selvitimme taustatietoja koirista ja yleistä tietoa luokissa toteuttavasta eläinavusteisesta opetuksesta haastattelemalla opettajia (haastattelukysymykset ks. liite 4.). Haastatteluista selvisi, että koirilla oli luokissa hieman erilaiset roolit. Kolmasluokkalaisten luokassa koulukoiran rooli oli enemmänkin seurallinen eli kontaktiorientoitunut: koira kierteli vapaasti luokassa, sitä sai halutessaan silittää, sille sai lukea ja leikkiä sen kanssa.

Viidennesluokkalaisten luokassa koulukoiran rooli oli enemmänkin pedagoginen eli tehtäväorientoitunut: koiran kanssa tehtiin toiminnallisia tehtäviä, joiden avulla opeteltiin uutta asiaa tai harjoiteltiin jo opittua (orientaatioista ks. luku 3.2.). Myös tämä koira kierteli vapaasti luokassa ja sitä sai halutessaan silittää.

Koulukoirien hieman erilaisista rooleista huolimatta kummassakin luokassa koirien vierailuja varten oli tehty oppilaiden kanssa hyvin samankaltaiset säännöt. Nämä säännöt käytiin luokissa läpi ennen toiminnan aloittamista sekä lisäksi keskusteltiin yleisesti siitä, miten tulee toimia ja käyttäytyä, kun koira on luokassa. Koiralla tulisi olla koulupäivän aikana mahdollisuus mennä lepäämään. Lisäksi työpäivän aikana koiran hyvinvoinnista on huolehdittava tarjoamalla sille ruokaa ja riittävästi vettä. (Kahilaniemi, 2020, s. 31.) Kummassakin luokassa nämä oli huomioitu siten, että molemmilla koirilla oli luokassa oma paikka, kuten oma peti tai häkki, johon koira pystyi aina halutessaan menemään lepäämään. Koirilla oli luokissa myös oma juoma-astia, lelut, puruluut sekä herkut. Koiran ulkoilutus hoidettiin päivän aikana esimerkiksi välitunnilla.

Kummankin luokan opettajalla oli kokemusta koulukoira-toiminnasta useiden vuosien ajalta. Molemmissa luokissa koulukoirina toimi luokan opettajan oma koira. Kumpikaan opettajista ei ollut ottanut alun perin koira-aajatellen koulukoira-toimintaa vaan koiran kasvaessa sekä sen luonteen kehittymisen myötä koiran oli todettu sopivan koulukoiraksi. Kolmasluokkalaisten luokassa koulukoirana oli pentuiässä oleva 1,5-vuotias pienikokoinen koira. Tässä luokassa toimiva koira ei ollut toistaiseksi suorittanut mitään koulutusta koira-avusteiseen työhön liittyen. Viidesluokkalaisten luokassa koulukoirana toimi keskikokoinen, iältään noin 7,5-

vuotias koira, jolla oli jo useampi vuosi kokemusta koulukoirona toimimisesta. Tämän koiran kanssa oli suoritettu koira-avusteisen kasvatus- ja kuntoutustyön täydennyskoulutus, johon oli sisältynyt koiran tekemä työnäyttö.

5.3 Aineistonkeruu

Tutkimusaineisto kerättiin haastatteluina, joka metodina mahdollistaa ihmisten kokemusten keräämisen puheen muodossa. Haastattelu mahdollistaa muun muassa sen, että saatuja vastauksia pystyy tarvittaessa heti selventämään. Lisäksi haastattelun avulla voidaan syventää saatuja tietoja esimerkiksi pyytämällä perusteluja esitetyille mielipiteille ja esittämällä lisäkysymyksiä tarpeen mukaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2013, s. 205.) Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna, josta käytetään myös nimitystä teemahaastattelu. Teemahaastattelussa etsitään vastauksia tutkimusongelman kannalta keskeisiin aiheisiin ja teemoihin. Haastattelun tavoitteena on, että vastaaja antaa oman kuvauksensa haastatteluteemoista itselleen luontaisessa järjestyksessä. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei siis ole merkitystä haastattelutilanteen aikana. (Vilka, 2021, s. 124.)

Haastattelurungon suunnitteluvaiheessa kysymyksiä syntyi paljon, sillä halusimme pohtia tarkasti, minkälaisista näkökulmista tutkimuksen aihetta voisi lähestyä. Usein haastattelutilanteissa mennään suoraan tutkittavaan asiaan, mikä on ongelmallista. Sen sijaan ensin täytyisi varmistaa, millaiset käsitykset, kokemukset ja elämä ihmisen puheiden taustalla on. (Vilka, 2021, s. 131.) Tässä tutkimuksessa huomioimme tämän kysymällä kolme kartoittavaa pohjakysymystä ennen varsinaisia haastattelukysymyksiä. Muodostimme pohjakysymykset tutkimusongelman pohjalta siten, että ne auttoivat meitä hahmottamaan haastateltavien taustoja suhteessa koulukoironatoimintaan. Pohjakysymysten tarkoituksena oli lisäksi edesauttaa avoimen ja turvallisen ilmapiirin muodostumista haastattelutilanteeseen. Pohjakysymyksissä kysyttiin muun muassa sitä, pitävätkö oppilaat eläimistä ja löytyykö heidän kotoaan lemmikkieläimiä. Varsinainen haastattelurunko sisälsi 3 pohjakysymystä ja 10 varsinaista kysymystä (haastattelurunko ks. liite 3.).

Haastattelukysymyksiä muodostettaessa olennaista on ohjata haastateltavaa kuvailemaan, vertailemaan ja kertomaan kokemuksiaan. Tähän tavoitteeseen päästään kiinnittämällä huomiota kysymysten asetteluun muuttamalla ne kuvailemista ja kertomista pyytävään muotoon. Haastatteluissa tulisi välttää dikotomisista kysymyksiä, joihin haastateltava voi vastata *kyllä* tai *ei*. (Vilka, 2021, s. 122–128.) Koska tutkimuksen kohderyhmänä oli lapset,

halusimme, että haastattelukysymykset on muotoiltu mahdollisimman ymmärrettävään muotoon, heidän ikätasoonsa sopiviksi. Tästä johtuen jouduimme jättämään haastattelurunkoon (ks. liite 3.) muutamia *onko* -alkuisia kysymyksiä. Välttääksemme *kyllä* ja *ei* -vastauksia loimme näihin kysymyksiin täydentäviä, *mitä* ja *miksi* -alkuisia lisäkysymyksiä, jotka ohjaavat haastateltavia perustelevaan oman vastauksensa (täydentävät kysymykset, esim. Vilkka, 2021, s. 122–128). Emme halunneet kysymyksiin vastaamisen olevan lapsille liian uuvuttavaa. Siksi haastattelurunko pyrittiin muodostamaan sellaiseksi, että yksittäisen haastattelun kesto olisi maksimissaan 15 minuuttia.

Kävimme tutustumassa ennen aineiston keruuta kumpaakin luokkaan. Vierailujen aikana esittelimme itsemme ja annoimme oppilaille tietoa tutkimuksesta sekä siihen liittyvästä haastattelusta, sillä etenkin alaikäisiä tutkittaessa on tärkeää antaa heille tietoa tutkimuksesta helposti ymmärrettävällä tavalla (alaikäiset tutkimuksen kohteena, esim. Kohonen ym., 2019, s. 9). Lisäksi käyntien tarkoituksena oli tehdä meistä haastattelijoista oppilaille tutumpia, jotta seuraavan kerran saapuessamme haastattelemaan oppilaita, olisimme heille jo tuttuja ja täten helpommin lähestyttäviä. Pyydetessä lapsia haastatteluun ja itse haastattelun aikana on hyvin tärkeää muistaa vapaaehtoisuus sekä lapsiystävällisyys (Kallinen & Pirskanen, 2022, s. 53–55). Muun muassa näihin asioihin kiinnitimme huomiota vierailukäyntien ja haastattelujen aikana. Käynneillä tutustuimme myös kummankin luokan koulukoiraan sekä seurasimme muutaman tunnin ajan itse koulukoira-toimintaa.

Oppilaat haastateltiin ryhmissä, jotka muodostettiin sattumanvaraisesti haastatteluihin suostumuksen saaneista oppilaista. Yleisesti haastateltavien valintaa ohjaavana kriteerinä on, että haastateltavilla on omakohtaista kokemusta tutkittavasta asiasta (Vilkka, 2021, s. 135). Haastateltavia ryhmiä oli yhteensä 12, joista jokaisessa ryhmässä oli 2–3 oppilasta. Haastattelutilanteessa toinen haastattelijoista toimi ensisijaisesti kysymysten esittäjänä ja toisen roolina oli kirjoittaa muistiinpanoja litterointia ja aineiston analyysiä helpottamaan. Myös kirjurin roolissa toiminut haastattelija osallistui kysymysten esittämiseen muun muassa esittämällä täydentäviä kysymyksiä. Haastattelut toteutettiin koulun tiloissa, ulkopuoliset häiriötekijät minimoiden.

Ryhmän kokoa pohtiessa halusimme varmistaa, että haastateltavilla olisi mahdollisuus vastata jokaiseen kysymykseen sekä samalla saada vertaistukea vastauksiinsa ryhmäläisiltä. Kallisen ja Pirskasen (2022) mukaan ryhmähaastattelulle ominaista on, että ryhmä voi toimia osallistujille tukena, jolloin kysymyksiin voi saada lisää rohkeutta vastata. Parhaimmillaan

ryhmähaastattelussa oppilaiden vastaukset voivat ruokkia toisiaan sekä kutsua kommentoimaan. (Kallinen & Pirskanen, 2022, s. 150.) Teemahaastatteluna tehdyssä ryhmähaastattelussa haastattelijan keskeinen tehtävä on huolehtia siitä, että haastateltava ryhmä pysyy asetetuissa teemoissa ja että kaikki ryhmän jäsenet pääsevät osallistumaan keskusteluun. Haastattelijä pyrkii herättämään keskustelua sekä edistämään sitä esimerkiksi puheenvuoroja jakamalla. Haastattelijä ei kuitenkaan itse osallistu keskusteluun. (Vilkka, 2021, s. 126.)

5.4 Tutkimusaineisto ja aineiston analyysi

Tutkimusaineisto koostuu 12:sta ryhmähaastattelusta, jotka tallennettiin äänitiedostoina. Äänitiedostojen pituus vaihteli kahdeksasta minuutista kuuteentoista minuuttiin. Yhteensä äänitettyä aineistoa kertyi 105 minuuttia. Yhdistimme kahdesta eri luokasta saadut äänitiedostot ja käsitelimme niitä yhtenä aineistona, sillä tutkimuksen tavoitteena ei ollut vertailla kahden eri luokan koulukoiratoimintaa vaan tutkia sitä kokonaisuudessaan.

Haastatteluista saadut äänitiedostot litteroitiin. Tämä tarkoittaa äänitallenteiden purkamista tekstimuotoon (Hyvärinen ym., 2017, s. 427). Tekstimuotoon muuttaminen helpottaa aineiston analysointia eli aineiston järjestelmällistä läpikäyntiä, ryhmittelyä ja luokittelua. Aineisto voidaan litteroida joko osittain tai kokonaan riippuen siitä, mitä tutkimuksella tavoitellaan. (Vilkka, 2021, s. 137.) Tässä tutkimuksessa kaikki tallennetut äänitiedostot litteroitiin kokonaan, sillä tutkimuksen kannalta koko haastatteluaineisto oli oleellinen. Litteroidut haastattelut koottiin yhdeksi tiedostoksi. Tämä helpotti aineiston analysointia, kun kaikki haastattelut olivat samassa tiedostossa. Aineistoa kertyi litteroituna 36 sivua (fonttikoko 11, riviväli 1).

Litteroidessa keskityimme puheen sisältöön. Jätimme merkittämättä oppilaiden tauot sekä äänenpainot. Merkitsimme kuitenkin oppilaiden naurun, jos sillä oli selkeää vaikutusta asiayhteyteen. Vaikka aineisto kerättiin ryhmähaastatteluilla, aineistoa ei analysoitu ryhmittäin vaan jokainen oppilas huomioitiin yksittäisenä vastaajana. Haastatteluihin osallistuneet oppilaat numeroitiin (oppilas 1, oppilas 2 jne.) ja koodattiin (oppilas 1=O1, oppilas 2=O2 jne.), jotta tiedettäisiin, mitä kukin oppilas on sanonut ja täten tuloksia analysoidessa pystyttäisiin vertaamaan yksittäisen oppilaan sekä muiden vastauksia keskenään. Oppilaiden vuosiluokat jätettiin mainitsematta tunnistettavuuden vähentämiseksi, jonka vuoksi tutkimuksesta ei käy ilmi, missä ryhmässä ja millä luokalla kukakin oppilas oli.

Analysointivaiheessa vuosiluokat olivat kuitenkin tutkijoiden tiedossa, jotta tuloksia pystyi tarvittaessa vertaamaan. Tuloksia analysoidessa vertailua luokkien kesken toteutettiin ainoastaan niissä tapauksissa, kun tuloksissa esiintyneillä selkeillä poikkeavuuksilla oli vaikutusta tutkimuksen luotettavuuden kannalta.

Tutkimusaineisto analysoitiin käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Aineistoa pelkistettiin, sillä osa oppilaiden vastauksista oli pitkiä ja käsitteli asiaa aiheen vierestä. Pelkistäminen aloitettiin koodaamalla aineistosta ne asiat, jotka olivat olennaisia tutkimuksen kannalta. Koodimerkit ovat ikään kuin sisäänkirjoitettuja muistiinpanoja, jotka auttavat jäsentämään sitä, mitä tutkijoiden mielestä aineistossa käsitellään. Koodimerkkejä käytetään aineiston jäsenyksessä ja niiden avulla on helpompaa etsiä sekä tarkistaa aineiston eri kohtia. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 104–105.) Tässä tutkimuksessa koodimerkkeinä käytettiin eri värejä. Samoja asioita kuvaavat ilmaisut koodattiin samoilla väreillä. Tällä tavalla pystyttiin erottelamaan tutkimusaineistossa esiintyviä ilmiöitä koodaamalla ne eri värein. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 123.)

Aineiston koodaamisen jälkeen loimme uuden tiedoston, johon listasimme allekkain pelkistetyt ilmaukset. Vaikka pelkistetyt ilmaisut siirrettiin uuteen tiedostoon, säilyi alkuperäinen tiedosto auki kirjoitettuineen teksteineen koko tutkimuksen toteutuksen ajan ja käytimme myös sitä aineiston analysoimiseen. Pelkistetyt ilmaukset sekä alkuperäinen teksti tarkasti läpi käyden aloitimme luokittelun, jota pidetään aineiston järjestämisen yhtenä muotona (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 122–127).

Aineistossa toistuvasti esiintyneiden vastausten pohjalta syntyi alaluokkia. Esimerkiksi keskittymiseen liittyvät ilmaisut, kuten viittaukset työrauhaan, muodostivat keskittyminen - alaluokan. Lopuksi kaikki alaluokat luokiteltiin vielä pääluokkiin, joista muodostui tulosten pääteemat. Ne ilmaisut, joille ei syntynyt omaa ryhmää, käsiteltiin yksittäisinä havaintoina. Luokittelu mahdollisti kuvioiden laatimisen, joiden avulla havainnollistamme tutkimuksen tuloksia. Alapuolella on esitetty esimerkki aineiston luokittelussa käytetystä taulukosta (ks. taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkki aineiston luokittelusta.

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Pääluokka
”No pystyy rauhoittumaan ja sit sitä voi välillä silittää, jos se käy pulpetilla.”	Oppilaiden rauhoittuminen koiran läsnä ollessa	keskittyminen	vaikutus oppimiseen
”Meiän luokka on paljon äänekkäämpi ku (koiran nimi) ei oo täällä.”	hillitty äänentaso koiran kanssa		
”Mulla se on auttanu vähä siihen, että mä tykkään koulusta. Koska mä en oo ennen sitä, mulla ei oo ollu motivaatiota tulla ennen sitä kouluun.”	lisää motivaatiota koulunkäyntiin	motivaatio	
”Jos on jotain vähän tylsii tuntei muuten niin sit se on kivempaa tehdä sitä niinku (koiran nimi) kans.”	lisää motivaatiota tehtävien tekoon		

5.5 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksessa noudatettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksia hyvästä tieteellisestä käytännöstä (Keiski ym., 2023, s. 11–14). Tutkimusta varten tarvitsimme kaupungin tutkimusluvan, joka myönnettiin meille marraskuussa 2022. Koska haastateltavamme olivat kaikki alle 15-vuotiaita kaupungin tutkimusluvan lisäksi, tarvitsimme oppilailta ja heidän huoltajiltaan suostumuksen haastatteluun osallistumisesta (Kohonen ym., 2019, s. 9–10). Oppilaille jaettiin tutkimustiedotteet (ks. liite 1.) ja saatekirjeet (ks. liite 2.), jotka oppilaat veivät allekirjoitettavaksi huoltajilleen. Tutkimustiedotteessa oli myös linkki tietosuojailmoitukseen, josta kävi ilmi tarkempia tietoja tutkimuksen toteutuksesta sekä aineiston säilytyksestä.

Tutkijoiden on tärkeää kunnioittaa alaikäisen tutkittavan itsemääräämisoikeutta sekä vapaaehtoisuuden periaatetta, vaikka tutkittavan huoltaja olisikin antanut suostumuksen tutkimukseen (Kohonen ym., 2019, s. 9–10). Tämän takia muistutimme haastattelun alussa oppilaita vapaaehtoisuudesta sekä oikeudesta keskeyttää halutessaan haastattelu tai olla vastaamatta johonkin kysymykseen. Haastattelutilanteessa haastateltavien oppilaiden nimet olivat tiedossa, mutta ne poistettiin litterointia tehdessä, sillä koimme, ettei haastateltavien

henkilöllisyydellä ole keskeistä merkitystä tulosten esittämisen kannalta (haastateltavien henkilöllisyys, esim. Hyvärinen ym., 2017, s. 204). Täyttä tunnistamattomuutta ei tutkittaville kuitenkaan voitu taata, sillä tutkimuksessa esiintyvien henkilöiden nimettömyys ei välttämättä estä näiden tunnistamista sellaisten henkilöiden toimesta, jotka tuntevat tutkimuskohteena olevan yhteisön toimintaa (Kohonen ym., 2019, s. 12–13). Jätimme koirien nimet ja rodut mainitsematta yksityisyyden suojelemiseksi. Koirien eettisyydestä ei varsinaisesti tarvinnut huolehtia, sillä tutkimus ja toimintamme eivät kohdistuneet koiriin itsessään. Tutkimuksen teosta ei myöskään aiheutunut koirien hyvinvoinnille haittaa, sillä emme häirinneet niiden työskentelyä millään tavoin tutkimuksen teon aikana.

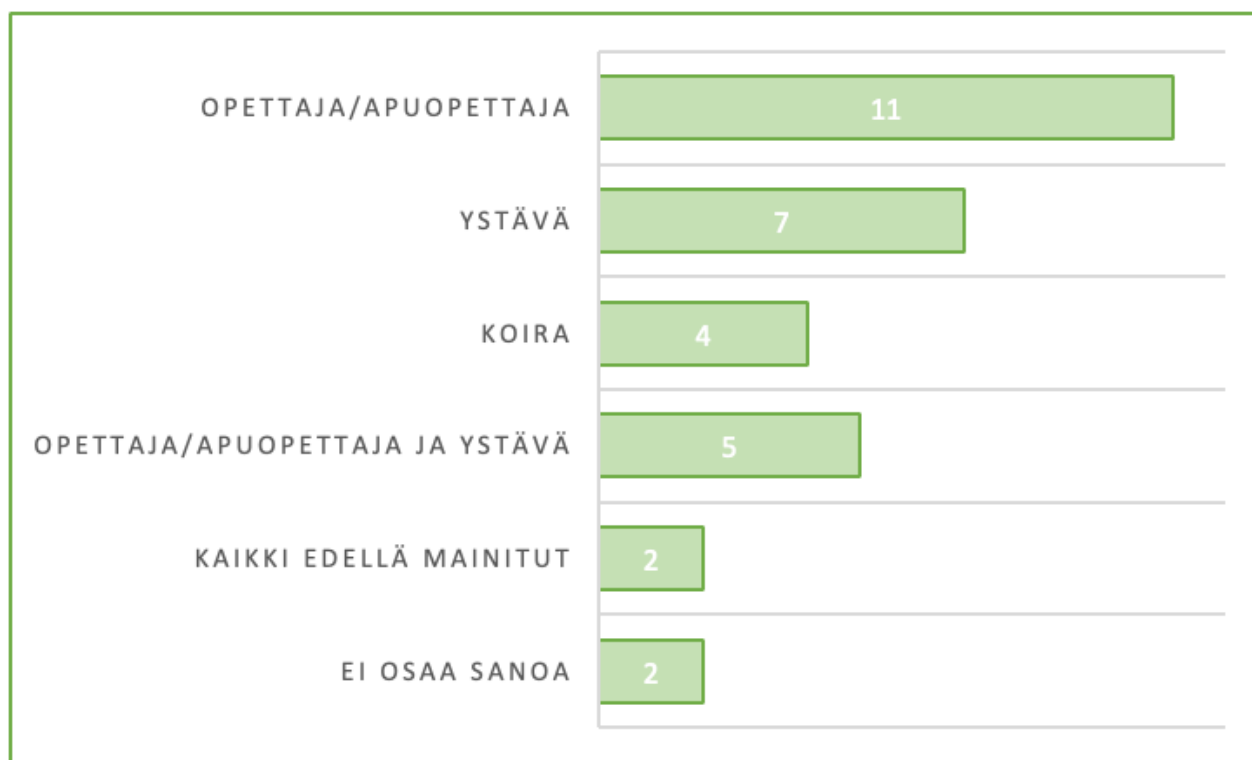
Haastattelut äänitettiin Turun yliopiston tutkimuskäyttöön tarkoitetuilla Zoom H1 -nauhureilla. Haastatteluista saadut äänitiedostot siirrettiin Turun yliopiston Seafile -pilvipalveluun tietoturvallisuuden varmistamiseksi, jonka jälkeen äänitiedostot tuhottiin nauhureista. Myös muut tutkimuksen tekoon liittyneet tiedostot, kuten litteroinnit sekä luokitteluista syntyneet taulukot, säilytettiin Seafilessä. Vain tutkijoilla oli mahdollisuus päästä tarkastelemaan kaikkia tutkimuksen teossa käytettyjä tiedostoja. Tiedostoja säilytettiin Seafile -pilvipalvelussa koko tutkimuksen teon ajan ja ne hävitettiin asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimuksen eettisyyden kannalta on otettava huomioon tutkijoiden tausta. Molemmat tutkijat pitävät eläimistä ja ovat myös itse kiinnostuneita hyödyntämään eläinavusteisuutta tulevaisuudessa osana opetustaan. Lisäksi molemmilla tutkijoilla on ollut entuudestaan paljon tietoutta eläinavusteisesta opetuksesta ennen tämän tutkimuksen tekemistä. Tutkimusta tehdessä pyrittiin huomioimaan tutkijoiden taustat jokaisessa tutkimuksen vaiheessa. Esimerkiksi kysymysten muotoilussa voi olla ongelmana se, että kysymykset heijastavat tutkijoiden ennakkokäsityksiä tutkittavasta asiasta. Tämä johtaa siihen, että vastaaja saattaa vastata kysymyksiin tutkijoiden toivomalla tavalla omien kokemustensa ja käsitystensä sijaan. (Vilkka, 2021, s.130–131.) Tämän takia erityisesti tutkimuskysymysten asettelussa sekä haastattelurungon laadinnassa kiinnitettiin huomiota siihen, että niistä välittyvä sävy olisi mahdollisimman neutraali.

6 Tulokset

6.1 Suhde koulukoiran ja oppilaan välillä

Tutkimuksessa selvitettiin oppilaiden suhdetta koulukoiraan ja sen myötä heidän suhtautumistaan koulukoiraan toimintaan. Oppilaan ja koulukoiran välille muodostui pääasiassa joko pedagoginen tai sosiaalinen suhde. Suurin osa oppilaista koki koiran olevan joko opettaja/apuopettaja tai ystävä. Osa oppilaista koki koulukoiran olevan itselleen pelkkä koira, osa vastasi useamman vaihtoehdon (esimerkiksi sekä opettaja että ystävä tai opettaja, ystävä ja koira) ja osa oppilaista ei osannut kuvailla suhdettaan koiraan. Oppilaiden vastaukset ja niiden määrät on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Tavat, joilla oppilaat kuvailivat heidän ja koulukoiran välistä suhdetta.

Oppilaat kuvasivat suhdettaan koiraan varsin muuttumattomana. Yksi oppilaista (O3) kuitenkin mainitsi tilanteen, jossa luokalle saapuneen uuden oppilaan suhde koiraan muuttui koulukoiraan toiminnan myötä. Tämä oppilas pelkäsi koiria ennen koulukoiraan toimintaa, mutta jo parin koulukoiraan vierailukerran jälkeen oppilas totesi pitävänsä koirista.

Niistä oppilaista, joilla on tällä hetkellä lemmikki tai joilla on ollut lemmikki aiemmin (n=24), yli puolella on lemmikkinä ollut nimenomaan koira (n=14). Näyttää kuitenkin siltä, että se,

oliko oppilaalla lemmikkinä koira vai jokin muu eläin ei vaikuttanut juurikaan siihen, minkälaiseksi he kuvailivat suhdettaan koulukoiraan.

Oppilaiden vastauksista välittyi heidän läheinen suhteensa koulukoiraan. Oppilaat kokivat saavansa koiralta tukea haastavissakin tilanteissa. Koiran tuen merkitys oppilaille näkyi esimerkiksi niissä tilanteissa, joissa oppilaiden mieltä painoi jokin asia.

... (koiran nimi) on myös sellanen tuki, ja jos vaik on joku ärsyttävä asia niin sit sen voi kirjoittaa (koiran nimi):lle... (O26)

Oppilaiden ja koiran välisistä suhteista kertoo myös se, että kaikki oppilaat pitivät koiran läsnäolosta luokassa ja yhtä oppilasta lukuun ottamatta kertoivat jäävänsä ikävöimään koulukoiraan, mikäli se ei enää kävisi oppitunneilla.

Joo, kyllä ainaki mulle tulis ikävä, koska se on kuiteski tuonu aika paljo ilosuutta ja tämmöstä meidän luokkaan. (O30)

Oppilaiden hyvä suhde koulukoiraan näkyi myös kysyttäessä heiltä neuvoja, joita antaisivat sellaisille oppilaille, joiden luokalle koulukoira menisi ensimmäistä kertaa. Oppilaat kehottivat ottamaan koira huomioon omassa toiminnassaan ja neuvoivat muun muassa käyttäytymään kunnolla koiran läsnä ollessa, ettei koiralle sattuisi mitään. Vastauksista välittyi lisäksi oppilaiden kokema empatia koulukoiraan kohtaan. Oppilaat osasivat asettua koiran asemaan ja miettiä, miltä koirasta tuntuu. Esimerkiksi koiran tarkka kuulo huomioitiin oppilaiden antamissa neuvoissa ja moni oppilaista mainitsi, ettei koiran kuullen saisi korottaa ääntään. Oppilaiden mukaan koira tulee kohdella hyvin, eikä sitä tarvitse pelätä.

Ja sitte ei saa keikkuu tuolilla, ettei vaikka, jos kaatuu niin sitte koira tai tassu jää alle. (O16)

Kannattaa olla rauhassa, äläkä puhu niin kovaa tai huuda. (O23)

No ei juosta jos koira on siel tai huudeta tai sillee. (O14)

Ei tartte pelätä koirii, ne on tosi kivoja. (O1)

Ole kiltti sille. (O12)

Koulukoiraan liittyi monia positiivisia tunteita. Muutaman oppilaan vastauksista pystyi havaitsemaan ylpeyttä siitä, että juuri heidän luokallaan on koulukoira. Ylpeyttä koettiin myös sellaisista tilanteista, joissa oppilaalle oli annettu vastuuta koiran huolehtimisesta.

... se on hauskaa sillei ku täälä ei, öö, oo hirveesti muita luokkia millä on koira. (O2)

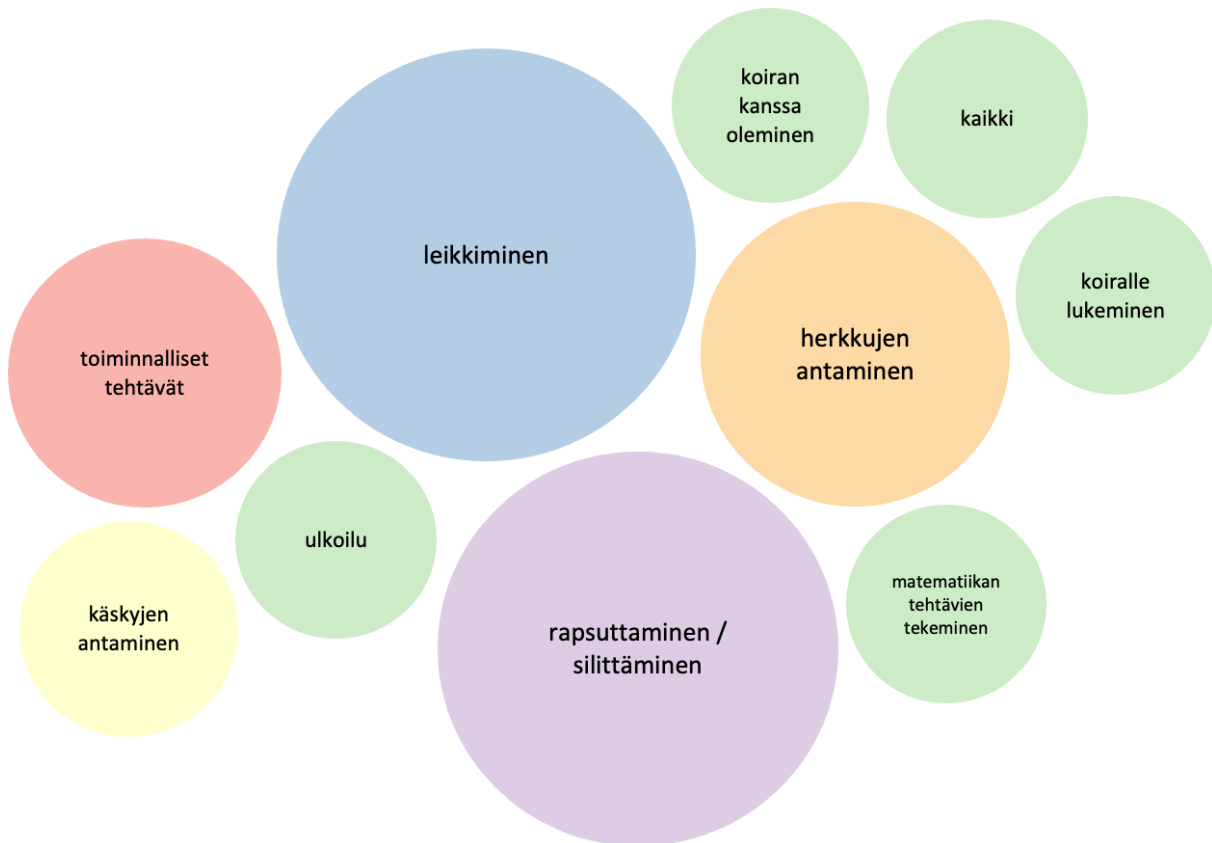
... koska kaikki kadehtii meidän luokkaa, koska niillä ei oo vielä koiria. (O10)

Mulle on jääny mieleen se ku (opettajan nimi) kysy 'Ketä on sellanen, joka osaa kantaa koiraa?' ja sit kaikki viittas ja sit (opettajan nimi) otti mut niin mä vaan pidin sitä mun sylissä. (O3)

Oppilaiden suhtautuminen koulukoira-toimintaan näyttäytyi tutkimuksessa positiivisena. Tarkemmin oppilaat kuvailivat toimintaa käyttäen sanoja *kiva* ja *hauska*. Oppilaiden mielestä mieluisinta tekemistä koulukoiran kanssa oli leikkiminen (n=13), silittäminen (n=12), herkkujen antaminen (n=7), toiminnalliset tehtävät (n=5) sekä käskyjen antaminen (n=2). Lisäksi esiintyi yksittäisiä huomioita, joita olivat koiralle lukeminen, koiran kanssa ulkoileminen sekä matematiikan tehtävien tekeminen yhdessä koiran kanssa. Yksi oppilaista mainitsi myös, että kaikki, mitä koiran kanssa saa tehdä, on kivaa.

Mun mielestä kivointa oli se, ku meillä oli sellanen arvontajuttu, et arvotaan, kuka saa jäädä lukemaan ja sit (koiran nimi) niinku nostaa sen lapun, niin sit mää pääsin lukemaan. (O26)

Kuviossa 3 on havainnollistettu ne asiat, joita oppilaat tekivät mielellään koiran kanssa. Pallon koko on suhteutettu siihen, miten paljon kyseistä vastausta esiintyi. Samanvärisillä palloilla kuvattuja vastauksia esiintyi aineistossa yhtä paljon.

Kuvio 3. Oppilaiden näkemykset suhteutettuna vastausten määriin siitä, mitä koulukoiran kanssa on kivointa tehdä.

Erityisen merkitykselliseksi oppilaat kokivat koiran kanssa yhdessä vietetyt hetket. Hetkien merkityksellisyys oli havaittavissa siinä, että oppilaille oli jäänyt mieleen myös ne kerrat, kun koira ei ollut huomionnut heitä. Esimerkiksi yksi oppilas (O4) kertoi huomioineensa, ettei koira ollut tullut viime kerralla kertaakaan hänen luokseen, vaikka koira oli käynyt muiden luona. Hän olisi toivonut saavansa koiralta enemmän huomiota.

Oppilaat suhtautuivat koulukoira-toimintaan positiivisesti myös sen takia, että se vaikutti myönteisesti koko luokkaan. Yksi oppilaista kertoi havainneensa, ettei toiminta aiheuta ollenkaan riitoja oppilaiden välillä vaan vaikuttaa enemmän päinvastaisesti.

Ja sit vielä mä oon ihan innostunut siitä, että meidän luokalla ei tuu riitaa siitä että jos (koiran nimi) menisi niiku vaikka mulle ja sit se ei oo mennyt vaikka (oppilaan nimi):lle. Tai sillei niin. Niin siitä ei meille yhtään tuu riitaa. Mä oon ihan niin kuin iloinen siitä. (O13)

Myönteinen suhtautuminen eläinavusteisuuteen näkyi myös oppilaiden luettelemisissa neuvoissa niille oppilaille, joiden luokalla ei ole aiemmin ollut koulukoira-toimintaa.

...se antaa ainaski meille oppilaille sellasen että 'Jee huomenna (koira) tulee' niin sit me halutaan tulla kouluun. (O13)

No mä ehkä sanoisin... Et siitä (koulukoira toiminnasta) tulee kivaa. (O26)

Oppilaat osoittivat arvostusta sekä koulukoira toimintaa, opettajaa että koiraan kohtaan. He kertoivat olevansa iloisia ja kiitollisia opettajalleen siitä, että opettaja jaksaa nähdä vaivaa toiminnan toteuttamisen eteen. Esimerkiksi yksi oppilaista (O24) tiedosti koulukoiran lisäävän opettajan työmäärää. Oppilas totesi koulukoira toiminnan voivan olla opettajalle jopa vähän rankkaa, kun pitää huomioida koiran oleminen luokassa, suunnitella tehtävät ja huolehtia koirasta sekä sen tarpeista pitkin päivää. Arvostus koiraan kohtaan ilmeni muun muassa siten, että esimerkiksi yksi oppilas (O19) korosti koiran olevan luokassa tekemässä työtään, eikä vaan viettämässä muuten vaan aikaa.

Mun mielestä (opettajan nimi) on ihan niin niinku hieno ja kiva, koska... ...se on miettiny et se tuo koiran tohon meidän luokkaan. Niin se on tosi hienoo et se on miettiny sellasta. (O13)

Että se ei ole mikään semmonen että se on sielä vaan, vaan se on näyttämässä että se tekee töitä myös sielä. Se ei oo sielä vaan sen vuoksi, että se näyttää hienolta ja tälle. (O19)

6.2 Koulukoira osana oppimista

Tutkimuksen mukaan oppilaat suhtautuivat myönteisesti koiran rooliin osana oppimista. Yhteys oppimiseen näkyi lisäksi muun muassa keskittymiseen, motivaatioon ja toiminnallisuuteen liittyvinä huomioina. Koiran läsnäolo auttoi keskittymään paremmin ja pitkäjänteisemmin opettavaan asiaan, koira motivoi oppilaita tehtävien ja eri töiden tekoon sekä koiran kanssa tehdyt toiminnalliset harjoitukset lisäsivät tehtävien mielekkyyttä.

Oppilaat olivat kokeneet koulukoiraasta olleen apua oppitunneilla. Kuviosta 4 selviää tarkemmin, kuinka suuri osa oppilaista koki saaneensa apua koiralta. Kuviossa on eritelty kolmannen ja viidennen luokan vastaukset sekä lopuksi koottu kummankin luokan vastaukset yhteen. Kokoavasta ympyrästä on nähtävissä, että suurin osa (n=20) oppilaista koki koulukoiran auttaneen. Reilu kuudesosa (n=6) kertoi, ettei koulukoira ollut apua ja lähes yhtä suuri osa (n=5) ei osannut sanoa, onko koulukoira auttanut.

Kuvio 4. Vastaukset kysymykseen 'Onko koulukoira sinulle apua?'.

Koulukoira vaikutti monella eri tavalla keskittymiseen. Osa (n=8) oppilaista mainitsi haastatteluissaan suoraan keskittymisen ja näiden lisäksi keskittyminen ilmeni epäsuoraan useammasta vastauksesta. Koiralla koettiin muun muassa olevan rauhoittava vaikutus oppilaisiin, jonka myötä luokkaan muodostui parempi työrauha. Parempi työrauha puolestaan vaikutti siihen, että oppilaiden oli helpompi keskittyä oppitunneilla.

... se tuo niinku rauhallisuutta et niinku, sillee niinku pystyy keskittymään luokas. (O4)

Koiran läsnäolo ei ainoastaan lisännyt keskittymistä, vaan myös teki siitä pitkäjänteisempää. Lisäksi koiran myötä tehtävät koettiin mielekkäämmiksi ja oppilaat jaksoivat keskittyä opittavaan asiaan sen sijaan, että he olisivat tehneet muita asioita. Muutama oppilas kertoi tilanteesta, jossa koira oli tullut oppilaiden luo tauottaen oppilaiden työskentelyä. Tauon jälkeen oppilaat jaksoivat taas keskittyä tehtävien tekoon paremmin.

No pystyy rauhoittumaan ja sit sitä voi välillä silittää, jos se käy sun pulpetilla. (O25)

Kaikki vähä niinku keskittyy paremmin siihen työhön, ku (koiran nimi) on. Ja sitte ku se välil kävelee siitä ohi niin sitä voi välillä silittää ja tälle. (O30).

Toisaalta yksi oppilaista (O1) kuvaili koulukoiran toisinaan vievän keskittymistä tuntitehtävistä pois. Oppilaan mukaan koiran tekemisiä on kiva seurata varsinkin, jos koira tekee jotain hauskaa tai näyttää muuten vaan söpöltä. Tällaisina hetkinä oppilaan tekee mieluummin mieli silittää koira ja jutella sille, kuin toimia annettujen ohjeiden mukaisesti.

Noin kolmasosa oppilaista (n=13) kertoi koiran kanssa tehtävien toiminnallisten harjoitusten vaikuttavan positiivisesti oppimiseen. Toiminnalliset tehtävät koiran kanssa saivat oppilaat keskittymään paremmin opettavaan asiaan verraten siihen, että oppilaat tekisivät tehtäviä

itsenäisesti. Oppilaat kokivat oppimisen olevan mielekkäämpää saadessa harjoitella opetettavia asioita koiran kanssa yhdessä.

Saa tehdä muutaki ku pelkästään matikan laskuja kirjasta. (O19)

Öö no jos (koiran nimi) on niin me ei yleensä niinku harjoitella esim. matikan kirjan kautta, vaan silloin meillä on enemmän sellasia aktiviteetteja, jotka niiku on haus Kempia ja opettaa niiku oppimaan. (O24)

(Koiran nimi) kaa on myös tosi kiva tehdä kaikkee... et se ei vaan niin kun köpöttele sielä ympäriinsä. (O26)

Erityisesti viidesluokkalaiset tekivät koulukoiran kanssa paljon toiminnallisia tehtäviä. Koira esimerkiksi pyöritti noppaa ja arpoi jonkin tehtävän oppilaalle. Koira saattoi myös nostaa pussista lapun, jossa oli uusi opittava asia tai jokin tehtävänanto. Suoritettuaan tehtävänannon oppilas sai palkinnoksi vierittää palloa koiralle, joka nouti sen. Oppilaat kertoivat pitävänsä siitä, kun he ovat saaneet palkita koiran herkuilla edellä mainituista suorituksista tai niin, että koira on pyydetty tekemään jokin temppu, jonka jälkeen koiralle on annettu herkku. Kaikki toiminnalliset tehtävät koiran kanssa olivat vapaaehtoisia, eikä oppilaiden ollut pakko osallistua niihin. Vaikka kaikki oppilaista pitivät koulukoirsta itsessään, vastauksista kävi ilmi, etteivät kaikki oppilaista aina hakeutuneet toimimaan koiran kanssa.

... jotku oppilaat on vähä sillee, niinku ei nyt oo ihan sillee niinku (koiran nimi) kans hirveesti... Kaikki ei niinku esimerkiks aina osallistu johonki (koiran nimi) juttuihin vapaaehtosesti. (O26)

Oppilaat kuvailivat koiran lisäävän motivaatiota (n=9) kahdella eri tavalla. Ensinnäkin koulukoira lisäsi oppilaiden motivaatiota koulunkäyntiä kohtaan. Tämä näkyi muun muassa siten, että koulunkäynti ja kouluun tuleminen koettiin mielekkäämmäksi niinä päivinä, kun koiran tiedettiin olevan paikalla. Koulukoirsta merkitystä koulunkäynnin motivaatioon kuvailtiin muun muassa seuraavin ilmauksin:

Mulla se on auttanu vähä siihen, että mä tykkään koulusta. Koska mä en oo ennen sitä, mulla ei oo ollu motivaatiota tulla ennen sitä kouluun. (O28)

No mun mielestä siitä kun (opettajan nimi) tuo sitä joka maanantaina niin se antaa ainaski meille oppilaille sellasen, että 'Jee huomenna (koiran nimi) tulee', niin sit me halutaan tulla kouluun. (O13)

Toinen tapa, jolla motivaatio ilmeni oppilaiden vastauksissa, oli koulukoirsta merkitys motivaatioon oppitunneilla. Tämä näkyi muun muassa kasvaneena motivaationa tuntitehtäviä kohtaan sekä lisääntyneenä halukkuutena osallistua opetukseen. Lisäksi tehtävien tekeminen

koettiin mielekkäämmäksi silloin, kun koira on paikalla. Yhden oppilaan (O26) kertoma esimerkki liittyy käsitöihin, jossa oppilaat saivat halutessaan tehdä lisätöitä koiraan liittyen. Lisätyönä oppilaat olivat muun muassa koristelleet luokassa olevan lepotuolin koiran nimellä. Oppilaiden haastatteluista huomasi heidän motivoituvan tekemään esimerkiksi edellä mainittuja lisätöitä enemmän, kun kyseessä on ollut jokin työ liittyen koiraan.

... varsinki just ku... Jos on jotain vähän tylsii tuntei muuten niin sit se on kivempaa tehdä sitä niinku (koiran nimi) kans. (O26)

Aineistosta nousi esiin muutamia yksittäisiä oppimista edistäviä vaikutuksia. Koiran apu muun muassa tuntitehtävissä koettiin kivaksi sekä merkitykselliseksi. Esimerkiksi yhdelle (O24) oppilaalle oli jäänyt mieleen kerta, kun kuvataiteentunnilla sai halutessaan antaa koiran päättää, millä värillä työnsä tekisi. Oppilaasta oli ollut kivaa, kun koira oli auttanut häntä päättämään värin. Tämä oli helpottanut työn alkuun pääsemisessä, jos ei itse osannut päättää sopivaa väriä.

Toinen oppilas (O1) puolestaan kertoi, että hänellä on ollut aiemmin taipumusta mennä paniikkiin erilaisten syiden, kuten kuumuuden, takia. Oppilas kertoi koulukoiraan auttaneen viemään paniikkitilanteessa ajatuksia muualle ja täten helpottamaan omaa oloaan.

Jos mun tulee vaikka joku paniikki...niin sit mä en enää mieti sitä ku (koiran nimi) on tullu siihen. Niin sit mulla ei oo enää ollu sitä. (O1)

Oppilaiden mielestä koulukoira oli vain vähän haittavaikutuksia. Suurin osa vastaajista (n=24) oli sitä mieltä, ettei siitä ole ollut koskaan mitään haittaa. Osa oppilaista kertoi koiran haukkumisesta aiheutuneen satunnaisesti haittaa.

Välil menee keskittyminen kun kuuluu vuh. Jos vaik opettaja selittää, että laitatte nyt kolmion siihen ja sit (koiran nimi) alkaa haukkuun ku se ei pääse töihin. (O23)

No silleen että aina jos tota öö (opettajan nimi) lähtee jonnekki, vaikka monistamaan niin silloin tota öö, (koiran nimi) saattaa rupee haukkuu ku (opettajan nimi) lähtee... (O10)

Oppilaat kokivat, että koulukoira ohjasi heitä ottamaan tavallista enemmän vastuuta, huolehtimaan paremmin omista tavaroistaan ja huomioimaan koiran omassa tekemisessään. Yhden oppilaan (O10) vastauksesta oli tulkittavissa, että koiran huomioiminen ei ole aina helppoa. Hän koki tämän olevan yksi koiraan liittyvistä haittapuolista.

Pitää vähän tarkkailla, missä (koiran nimi) on. No se on vähä niinku sillei, se on vähä vaikeeta ku öö tota, ku pitää varoa, että tiputtaaks jotain. (O10)

Osa haittaavista tekijöistä oli selitettävissä toisen koulukoiran nuorella iällä. Tämä ilmeni vastauksista muun muassa siten, että oppilaat kuvailivat kyseisen koiran olevan välillä energisellä tuulella sekä leikkivän pentukoiralta tyypillisesti.

No joskus jos esimerkiksi me tehdään lisätehtäviä lattialla, niin se varastelee kyniä ja kumeja. (O9)

Sil oli viimeviikolla semmonen, että se öö oli tosi riehakas. (O3)

... välillä ku me luetaan tos maassa niin sit se tulee vaikka nuolemaan naamaa. (O8)

Toisaalta moni koiran haittapuolista raportoinut oppilas halusi myös korostaa, että vaikka koira oli välillä tehnyt jotain oppilaan työskentelyä haittaavaa, oli koirasta silti ollut enemmän hyötyä ja iloa.

... ku se vetää noita tyynyjä lattialle...ainaski mun tyynyä repii. Mut se on ihan söpöö. Se niinku, mun mielestä se ei haittaa yhtään. Koska sit niinku se leikkii meidän ympärillä, niin se on ihan kivaa. (O13)

... mut kyl se ihan hauskaa on. Se piristää aina ku se leikkii... (O1)

6.3 Koulukoiran merkitys koulupäivien aikana

Oppilaat pitivät koulukoirasta ja osa heistä toivoi, että koira voisi olla mukana oppitunneilla joka päivä. Samalla he kuitenkin tiedostivat, ettei se ole mahdollista ja että välillä on parempi, kun koira ei ole.

Mun mielestä se olis ihan kauheen hienoa jos (koiran nimi) tulis joka päivä meille. Mut sitä ei voi tehdä niin, koska sit ku meillä on muita hommia. (O13)

No, se on kivempaa ku (koiran nimi) on tääl, mut öö totanoin, on se joskus kivaaki et (koiran nimi) ei oo. (O14)

Lähes kaikki oppilaat (n=30) kertoivat huomanneensa eroa niiden koulupäivien välillä, kun koulukoira on ja ei ole koulussa. Oppilaiden (n=25) mielestä ne päivät, jolloin koira on koulussa, erosivat positiivisesti niistä päivistä, kun koira ei ole. Osa oppilaista kertoi havainneensa niin positiivisia kuin negatiivisia eroja ja yksi oppilas totesi havainneensa pelkästään negatiivisia eroavaisuuksia. Esimerkiksi yksi oppilas koki koiran olevan välillä ärsyttävä, kun koira tuli pyytämättä oppilasta liian lähelle häiriten tehtävien tekoa.

Se tuo jotenki piristystä päivään...tai sillei niinku se tuo iloa luokkaan. (O1)

No se, että (koiran nimi) on koulussa, on välillä aika ärsyttävää. (O12)

Oppilaat kuvailivat koulupäivien olevan ilman koiraa tylsempiä, levottomampia sekä äänekkäämpiä. Vastausta *tylsä* perusteltiin muun muassa sillä, että ilman koiraa opetellaan paljon enemmän asioita kirjojen kautta, kun taas koiran läsnä ollessa opitaan asioita toiminnallisten harjoitusten avulla. Tähän viitaten yksi oppilaista totesi, että koulukoiran avulla opetettavia asioita oppii helpommin.

Jos (koiran nimi) on niin me ei yleensä niinku harjotella niinku esim. Matikan kirjan kautta. Sillon meillä on enemmän sellasia aktiviteetteja, jotka on hauskeempia ja auttaa niinku oppimaan. (O24)

Osa oppilasta mainitsi oppitunneilla olevan rauhallisempaa silloin, kun koira on mukana. Tämä johtui muun muassa siitä, että molemmissa luokissa oli ennalta sovittu säännöt siitä, miten koiran ollessa läsnä tulee toimia. Oppilaat kertoivat, että ennen koulukoiran saapumista luokkaan oppilaat olivat olleet huomattavasti levottomampia ja äänekkäämpiä, eikä moni pystynyt keskittymään luokassa. Levottomuus näyttäytyi luokassa muun muassa riehumisena, juoksuna ja yleisenä touhuamisena. Äänekkäämpiä koulupäiviä perusteltiin sillä, että ilman koiraa oppilaat eivät huomioineet äänenkäyttöään samalla tavalla, vaan he puhuivat kovempaan ääneen sekä huusivat todennäköisemmin. Koulukoiran myötä luokasta oli tullut rauhallisempi ja täten myös keskittyminen oli ollut parempaa.

Sillon ku koiraa ei oo, niin kaikki vaan juoksee ja riehuu. (O9)

Meidän luokka on paljon äänekkäämpi ku (koiran nimi) ei oo täällä. (O29)

... ei oo niin kovaääninen luokka. Just et ku kaikki tietää, että se koira ei välttämättä kestä sitä meteliä. (O17)

Niinku viime vuonnaki (ilman koiraa), oli aika sillei äänekästä ja ei ollu hirveesti sitä keskittymistä. (O30)

Noin puolet oppilaista (n=14) kertoi niiden koulupäivien olevan mukavampia, kun koulukoira on koulussa. Koulukoiran kerrottiin tuovan iloa ja hyvää mieltä koko luokalle. Lisäksi koiran läsnäolon kerrottiin piristävän oppilaita ja tuovan energiaa opiskeluun.

No joskus mä oon saanu, jos mua on väsyttäny, niin mä oon saanu energiaa (koiran nimi). (O4)

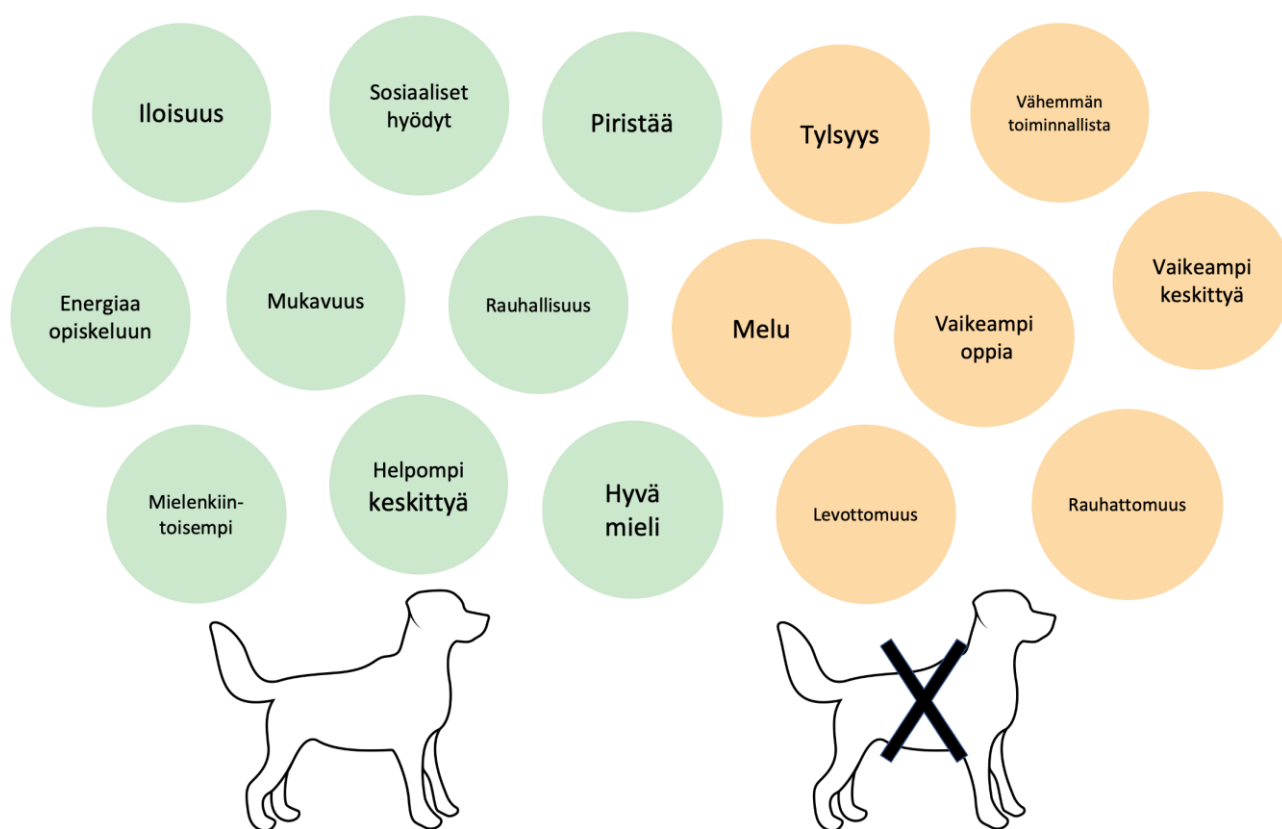
Oppilaiden vastauksissa korostui pedagogisten merkitysten lisäksi koiran merkitys oppilaiden sosiaalisiin suhteisiin koulupäivien aikana. Koulukoirasta oli ollut apua oppilaiden yksinäisyyteen. Yksi oppilaista (O2) kertoi olleensa viime aikoina yksinäinen, jolloin hän oli saanut seuraa ja tukea koulukoirasta. Toinen oppilas (O29) puolestaan mainitsi, että

riitatilanteessa oli mahdollista jäädä koiran kanssa sisälle, jolloin koira toimi välien selvittelijänä ja mielialan kohottajana.

Mulla on nyt vähä ollu yksinäistä... Niin sitte ku (koiran nimi) on siinä, niin se on sitte mun kaveri. (O2)

Joskus jollekki voi tulla jotain riitaa niin silloin voi olla niinku välkällä siellä sisällä niinku (koiran nimi) kaa. (O29)

Kuviossa 5 on koottu yhteen ne merkitykset, joita oppilaat kuvailivat koulukoiran tuovan koulupäiviin sekä sitä, millaisena he kokivat koulupäivät ilman koira.

Kuvio 5. Oppilaiden kuvailemat merkitykset koulupäiviin koiran läsnä ollessa sekä ilman koira.

7 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tulokset osoittavat, että oppilaiden näkemys eläinavusteisesta opetuksesta on positiivinen ja oppilaat pitävät koulukoiraan tärkeänä. Kukaan oppilaista ei kokenut koulukoiraan olleen enemmän haittaa kuin hyötyä. Koulukoira vaikuttaa oppilaisiin monin eri tavoin: osalle se tuo iloa, joillekin se tuo tukea haastaviin tilanteisiin ja joitakin se motivoi opiskelemaan sekä innostaa saapumaan kouluun. Kuten toinen opettajista totesi, parhaillaan koiran läsnäolo luokassa antaa jokaiselle jotakin.

Kaikki oppilaat kokivat koiran läsnäolon luokassa mieluisaksi. Tämä on linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa, jonka mukaan pelkkä koiran läsnäolo luokassa tarjoaa oppilaille tukea (Connell ym., 2019, s. 355). Oppilaiden sekä koirien väliset suhteet osoittautuivat tutkimuksessa läheisiksi. Osa oppilaista koki koiran ystäväkseen ja lähes kaikki osoittivat vastauksissaan emotionaalista tunnesidettä koiraan. Myös nämä tulokset ovat yhtenevät aikaisempien tutkimusten kanssa siten, että koiraa kohtaan muodostetaan emotionaalista läheisyyttä sekä sen kanssa koetaan kumppanuutta (González-Ramírez & Landero-Hernández, 2021, s. 5). Tästä johtuen oppilaat kokivat jäävänsä ikävöimään koiraa, mikäli tämä lähtisi luokasta (ks. luku 6.1.). Lisäksi tutkimus osoitti, että oppilaat osaavat ottaa koiran huomioon omassa toiminnassaan. Tämä näkyy muun muassa siten, että ylimääräistä melua ja liikettä vältetään niinä päivinä, kun koira on luokassa.

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että mukavinta tekemistä koiran kanssa on leikkiminen, koiran silittäminen, herkkujen antaminen sekä koiran kanssa tehtävät toiminnalliset harjoitteet. Tutkimuksessa oppilaan ja koiran yhteinen tekeminen näyttöytyy positiivisesti oppilaan hyvinvoinnissa. Aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että koiran kanssa leikkiminen sekä sen silittäminen laskevat ihmisen stressihormoneja (Juusola, 2016a, s. 140; Tiira, 2019, s. 104). Oppilaat kertovat koiran kanssa vietettyjen hetkien olleen merkityksellisiä, mikä voi johtua siitä, että lasten mukaan koirat kiinnittävät heihin täyden huomionsa (koiran antama huomio, esim. Giraudet ym., 2022, s. 11–12). Tällöin lapset kokevat tulevansa nähdyiksi, jonka myötä heidän itsetuntonsa kohenee (Latvala-Sillman, 2018, s. 23).

Puolet kolmasluokkalaisista ja kolme neljäsosaa viidesluokkalaisista kertoi koulukoiraan olleen apua (ks. kuvio 4.). Ero luokkien välillä voi johtua esimerkiksi siitä, että kolmannen luokan opetukseen osallistuvan koiran merkitys luokassa on enemmän sosiaalinen ja viidennen luokan koiran puolestaan pedagoginen (orientaatiosta ks. luku 3.2.). Tämä selittää

muun muassa sen, mikseivät kolmannen luokan oppilaat kokeneet saavansa koiralta yhtä paljon apua kuin viidennen luokan oppilaat. Toisaalta vastaajien ikä saattaa vaikuttaa siten, että viidesluokkalaiset ovat osanneet raportoida koiran vaikutuksia oppimiseen toista luokkaa enemmän. Vastaajien ikä voi olla yhteydessä myös siihen, että lähes neljäsosa kolmasluokkalaisista ei osannut kertoa, onko koirasta ollut apua.

Koulukoiran vaikutukset oppimiseen ovat varsin laajoja. Koiran avulla keskittyminen oppitunnilla on parempaa ja pitkäjänteisempää. Koira saa oppilaat motivoitumaan niin tuntitehtävistä kuin koulunkäynnistä yleisesti. Erityisesti toiminnalliset tehtävät koiran kanssa lisäävät mielekkyyttä, motivaatiota ja kiinnostusta koulupäiviin. Lisäksi koira tuo luokkaan iloisuutta, joka muiden positiivisten tunteiden tavoin edistää syvätason oppimista (tunteet oppimistilanteissa, esim. Lonka, 2015, s. 163).

Oppilaat kertoivat koulupäivien koiran kanssa eroavan positiivisesti niistä päivistä, jolloin koiraa ei ole koulussa. Koulukoiran todettiin lisäävän luokassa työrauhaa muun muassa siten, ettei luokassa ole kovaa melua tai levottomuutta. Osa oppilaista kertoi koiran läsnäolon luokassa vaikuttaneen heihin henkilökohtaisemmin, kuten vähentämällä yksinäisyyden tunnetta. Myös tämä tutkimus oli linjassa aikaisempien tutkimusten kanssa (Giraudet ym., 2022, s. 10).

Koulukoiran kerrottiin tuoneen joitakin yksittäisiä haittavaikutuksia. Esimerkiksi haitaksi koettiin se, jos koira sattui olemaan liian riehakkaalla tuulella tai se leikki oppilaiden ympärillä oppilaiden tehdessä lattialla tehtäviä. Nämä tapaukset esiintyivät kuitenkin vain siinä luokassa, jossa koira on pentuikäinen. Lisäksi muutama oppilas mainitsi koiran haukunnan häiritsevän joskus opetusta. Toisaalta oppivat tiedostivat haukkumisen olevan koiralle ominainen tapa ilmaista itseään ja että koira voi haukkua muun muassa sen takia, että se on turhautunut ja kaipaa aktiviteetteja eli esimerkiksi luokassa tehtäviä toiminnallisia harjoituksia (haukkumisen syyt, esimerkiksi Alderton, 2012, s. 31). Oppilaiden vastauksissa korostui se, että vaikka koulukoira-toiminnassa esiintyy joitain haittavaikutuksia, ovat positiiviset vaikutukset niitä suurempia.

Oppilaiden ja opettajien haastatteluita tarkasteltaessa on havaittavissa, että opettajien ajatukset koulukoira-toiminnasta sekä toiminnalle asetetut tavoitteet välittyvät oppilaille. Tämä näkyi muun muassa siten, että viidennen luokan oppilaat korostivat opettajansa tavoin koulukoiran olevan luokassa tekemässä töitä ja edistämässä heidän oppimistaan. Kolmannella luokalla

koulukoiralle oli puolestaan asetettu enemmän sosiaalisia tavoitteita, mikä niin ikään välittyi sekä oppilaiden että heidän opettajansa haastatteluista: oppilaat korostivat saaneensa koiralta erityisesti kumppanuutta, sosiaalista tukea ja hyvää mieltä.

8 Pohdinta

Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että koiralla on monia positiivisia hyvinvointivaikutuksia ihmiseen (vaikutukset hyvinvointiin, ks. luku 2.2.). Tutkimus osoittaa, että eläinavusteisen opetuksen hyvinvointivaikutukset muodostuvat monista, usein hyvin henkilökohtaisistakin tekijöistä. Näiden yksittäisten tekijöiden esiin tuominen on tärkeää, sillä ne auttavat hahmottamaan, miten kokonaisvaltaisesta ilmiöstä eläinavusteisuudessa on kyse.

Eläinavusteisuuden mukaan ottaminen opetukseen saattaa lisätä opettajan työmäärää entisestään varsinkin, jos kyseessä on opettajan oma koira ja opettaja toimii koiran ohjaajana. Tutkimukseen osallistuneet opettajat kertoivat kuitenkin koiran tuomien välittömien hyötyjen lisäävän työn merkityksellisyyttä ja tuovan motivaatiota eläinavusteisen opetuksen toteuttamiseen. Giraudetin ja muiden (2022, s. 11–12) mukaan parhaimmat tulokset eläinavusteisuudesta saadaan säännöllisillä vierailuilla. Kuitenkin jo vähäisellä määrällä on merkitystä, sillä koulukoiran tuomat hyvinvointivaikutukset oppilaille ovat havaittavissa jo lyhyessä ajassa (Binfet, 2017, s. 408). Eläinavusteisuutta voisikin lisätä kouluissa pienin askelin, sisällyttämällä sitä koulujen arkeen matalalla kynnyksellä esimerkiksi muutamalla tunnilla kuukaudessa.

Tutkimukseen osallistuneissa luokissa koirat edustivat eri rotuja ja olivat eri-ikäisiä. Koirien luonne, rotuominaisuudet sekä oppiminen vaikuttaa koiran työntekoon (Suomen Kennelliitto, 2023). Nämä asiat olisi hyvä huomioida pohtiessa koiran soveltuvuutta koulukoiraaksi. Lisäksi opettajan tulee pohtia koiran tarkoitusta ja roolia luokassa, sillä koulukoira toiminnassa koirille voidaan asettaa erilaisia tavoitteita. Koirien erilaiset roolit näkyivät myös tässä tutkimuksessa. Erilaisista rooleista huolimatta koirien läsnäolo vaikutti kummassakin luokassa positiivisesti oppilaisiin. Tästä voikin päätellä, että asettaessa toiminnalle selkeän tavoitteen, toiminnan tulokset ovat positiivisia riippumatta siitä, millainen rooli koiralla on.

Opettajan ammattitaidolla ja kokemuksella on merkitystä koulukoira toiminnan toteutumisessa. Näkemyksemme mukaan yksi syy siihen, että oppilaille on niin myönteisiä näkemyksiä ja kokemuksia eläinavusteisesta opetuksesta, ovat nimenomaan ammattitaitoiset opettajat toiminnan taustalla. Opettajat korostivat koulukoira toiminnan eteen tehtävän taustatyön merkitystä onnistunutta toimintaa ajatellen. Esimerkiksi jo pelkästään koiran vieminen luokkaan vaatii paljon etukäteisjärjestelyitä, kuten mahdollisten allergioiden

selvittämisen ja luokkatilan järjestämisen sellaiseksi, että se tukee kaikin puolin koiran hyvinvointia työpäivien aikana.

Koulussa koira on tunteva ryhmän jäsen, jonka täytyy antaa olla rauhassa sitä halutessaan (Lamminen, 2021, s. 151). Siinä missä koira tarvitsee välillä oppilaista taukoa, tutkimuksen perusteella oppilaatkin tarvitsivat välillä taukoa koirasta. Vaikka oppilaat pitivät siitä, että koira on koulupäivissä mukana, muutama oppilaista mainitsi kaipaavansa välillä rauhaa koulukoiralta. Sekä oppilaiden että opettajien vastauksissa korostui koulukoira-toiminnan vapaaehtoisuus. Tämän havaitsimme myös itse käydessämme vierailukäynneillä kouluissa tutustumassa koulukoira-toimintaan. Molemmat opettajista painottivat useaan otteeseen, että kaikki tehtävät koiran kanssa ovat vapaaehtoisia ja perustuvat oppilaiden omaan halukkuuteen: Oppilaiden ei ollut pakko olla kontaktissa koiran kanssa, jos he eivät sitä halunneet.

Täytyy muistaa, että eläinavusteisuus opetuksessa saattaa itsessään olla oppilaille uusi ja jännittävä asia. Opettajien koettiin olevan merkittävässä roolissa siinä, että yhteistyö oppilaiden ja koiran välillä on toimivaa ja sujuvaa. Opettajat olivat ikään kuin yhteyshenkilöitä oppilaiden ja koiran välillä, johon sekä oppilaat että koira tukeutuivat. Oppilaiden vastauksista oli nähtävissä, että heitä oli ohjattu kääntymään opettajan puoleen matalalla kynnyksellä aina silloin, kun heillä heräsi jotain kysyttävää koiraan liittyen.

Eläinavusteinen työ on lisääntynyt viime vuosien aikana Suomessa (Kahilaniemi, 2020, s. 26). Koemme kuitenkin, että sitä voisi tuoda kouluihin entistä enemmän, sillä oppilaiden näkemykset koulukoira-toiminnasta olivat hyvin myönteisiä ja toiminta vaikutti heihin positiivisesti. On tärkeää, että eläinavusteisuuden tuomia hyötyjä tutkitaan ja aiheesta saadaan uutta tutkimustietoa. Tällöin koulukoira-toiminnasta tulee ammattimaisempaa ja järjestäytyneempää, mikä lisää toiminnan uskottavuutta. Tietoutta lisäämällä useammat kasvatustieteen ammattilaiset voisivat kiinnostua eläinavusteisuuden hyödyntämisestä osana opetustaan, jolloin myös yhä useammalla oppilaalla olisi mahdollisuus hyötyä eläinavusteisuudesta.

9 Tutkimuksen arviointi

9.1 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ajatellen on huomioitava useampi vaikuttava tekijä. Hyvä kohderyhmän tuntemus on tärkeää käytettäessä laadullista tutkimusmenetelmää, sillä ihmisten kokemukset ja käsitykset ovat yhteydessä kulttuuriin ja toimintaympäristöön. Tuntemus auttaa siinä, ettei tutkimusaineiston keräämisen aikana pääse syntymään tutkimustuloksia väärentäviä tulkintavirheitä. Tällaiset väärenlaiset tulkinnat ja aukot tulkinnassa heikentävät tutkimuksen uskottavuutta, joka on yksi tutkimuksen luotettavuuden tärkeistä kriteereistä. (Vilka, 2021, s. 130–131.) Tutkimuksen kohderyhmä koostui eri ikäisistä lapsista, kolmannen ja viidennen luokan oppilaista. Ikäero näyttäytyi tutkimuksessa muun muassa siten, että viidennen luokan oppilaat osasivat vastata kysymyksiin monipuolisemmin sekä perustella vastauksiaan tarkemmin. Tutkimuksen luotettavuutta kuitenkin lisäsi se, että vastaukset olivat sisällöltään hyvin samansuuntaisia eikä niiden perusteella ollut selkeästi nähtävissä, kummalla luokalla oppilas oli.

Tutkimuksen luotettavuuteen saattaa vaikuttaa se, että koirat olivat kyseisissä luokissa eri-ikäisiä. Kolmannen luokan oppilaille koira oli vielä pentuiässä, mikä näkyi useammassa vastauksessa siten, että koira oli vielä hyvin leikkisä. Oppilaat raportoivat koiran leikkisyyden aiheuttaneen satunnaisesti häiriötekijöitä luokkaan, mikä nähtiin osittain huonona asiana. Toisessa luokassa koira oli jo huomattavasti vanhempi sekä koulukoira toiminnassa kokenempi, minkä vuoksi kyseisen luokan oppilaita haastatellessa ei ilmennyt juurikaan toiminnan huonoja puolia. Eläinavusteista opetusta tekevien koirien koulutus saattaa vaihdella. Tämä näkyi tutkimuksessa siten, että koirien roolit ja koulutustaustat olivat erilaiset. Esimerkiksi siinä luokassa, jossa koira oli iältään vanhempi, oli koira suorittanut koira-avusteisen täydennyskoulutuksen sekä siihen sisältyvän työnäytön.

Tutkimusaineisto kerättiin ryhmähaastatteluilla. Luotettavuuden kannalta keskeistä on pohtia ryhmäkoon vaikutuksia vastauksiin. Tässä tutkimuksessa haastattelut toteutettiin 2–3 hengen ryhmissä. Kahden hengen ryhmähaastattelussa luotettavuutta heikentää mahdollisen komppauksen ilmeneminen. Kolmen hengen ryhmähaastattelussa puolestaan tulee huolehtia siitä, että kaikki ryhmän jäsenet saavat äänensä kuuluviin. Tämä on myös haastattelijoiden vastuulla. (Vilka, 2021, s. 126.) Ryhmät muodostettiin sattumanvaraisesti, jolloin samassa ryhmässä ei ollut välttämättä oppilaiden läheisimpiä kavereita. Tämän takia joku oppilaista oli

voinut jättää kertomatta esimerkiksi henkilökohtaisempia asioita vastauksissaan. Toisaalta aihe oli helposti lähestyttävä. Tämä näyttäytyi siten, että moni halusi osallistua tutkimukseen ja lapset jakoivat mielellään ajatuksiaan tutkimuksen aiheesta. Lisäksi useampi kertoi hyvin henkilökohtaisia näkemyksiä aiheesta, minkä takia koemme lasten kokeneen haastattelutilanteen hyväksyvä, luottavaisena ja turvallisena.

Haastattelun luotettavuuteen vaikuttaa paikka, jossa haastattelut toteutettiin (Vilkka, 2021, s. 125–131). Kummatkin haastattelut pidettiin koulun käytävällä pöytäryhmän ympärillä. Pöydät suojattiin tarvittaessa pienillä sermeillä, jotta haastatteluympäristö oli mahdollisimman rauhallinen. Haastattelut toteutettiin oppituntien aikana, joten käytävillä ei kulkenut juuri muita. Niissä haastattelutilanteissa, jotka osuivat tunnin alkuun tai loppuun, esiintyi jonkin verran häiriötekijöitä esimerkiksi oppilaiden lähtiessä välitunnille. Häiriötekijöiden ilmetessä haastattelut keskeytettiin ja niitä jatkettiin hiljaisuuden palattua. Tällä varmistettiin se, ettei lapsen tarvinnut kertoa vastauksiaan muiden kuullen. On kuitenkin mahdollista, että häiriötekijöiden ilmetessä lapsen ajatus vastauksestaan on voinut katketa eikä lapsi ole muistanut hetken kuluttua enää sanoa sitä, mitä oli ajatellut.

Laadullisen tutkimuksen tärkeä tehtävä on olla emansipatorinen. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkittavia ei nähdä ainoastaan tiedon saamisen välineinä, vaan tutkimuksella on mahdollista lisätä tutkittavien ymmärrystä sekä vaikuttaa myönteisesti heidän ajattelu- ja toimintatapoihinsa tutkittavasta aiheesta, tässä tapauksessa eläinavusteisesta opetuksesta, myös tutkimustilanteen jälkeen. Emansipatorisuuden huomioiminen on paras motivaatiokeino haastattelun jatkumiselle ja hyvän haastatteluaineiston saamiselle. Se antaa haastateltaville tunteen siitä, että he ovat tulleet aidosti kuunnelluiksi. (Vilkka, 2021, s. 125–126.)

9.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimuksen edetessä heräsi muutamia jatkotutkimusideoita siitä, miten aihetta voisi tutkia tulevaisuudessa. Ensimmäisenä jatkotutkimusaiheena voisi olla koulukoiran vaikutusten tutkimista yhdessä luokassa pidemmällä aikavälillä. Tällaisessa tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä voisi käyttää havainnointia ja erityisen tarkkailun kohteeksi voisi ottaa esimerkiksi koulukoiran vaikutuksen luokan ilmapiiriin, yksittäisiin oppilaisiin tai oppimistuloksiin. Toinen tapa toteuttaa tällainen tutkimus voisi olla havainnoimalla yhtä ja samaa koululuokkaa ennen kuin heidän luokalleen tulee koulukoira ja jatkamalla havainnointia sitten, kun koira on ollut luokalla jo jonkin aikaa.

Toisena jatkotutkimusaiheena voisi selvittää tarkemmin oppilaan ja koulukoiran välistä suhdetta ja sen muodostumista. Aineistonkeruumenetelmänä voisi käyttää esimerkiksi havainnointia, jonka avulla voitaisiin tutkia sitä, hakeutuuko oppilas itse aktiivisesti koiran seuraan. Oppilaan aktiivisuutta voisi myös tutkia tarkastelemalla sitä, miten aktiivista oppilaan osallistuminen on koulukoiraan toimintaan. Aineistoa voisi täydentää oppilaita haastatteleamalla, jolloin saataisiin selville niitä syitä, miksi oppilas on tai ei ole vuorovaikutuksessa koulukoiran kanssa.

Lähteet

- Ahonen, L. (2013). Koirat kasvun ja kehityksen tukena koulussa. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.), *Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa* (s.184–194). Solution Models House.
- Alderton, D. (2012). *Koirakieltä: opi ymmärtämään koirasi käyttäytymistä*. Minerva.
- Anderson, K.L. (2007). Who let the dog in? How to incorporate a dog into a self-contained classroom. *Teaching exceptional children*, 4(1). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ967469.pdf>
- Binfet, J. (2017). The effects of group-administered canine therapy on university students' wellbeing: A randomized controlled Trial. *Anthrozoös*, 30(3), 397–414. <https://doi.org/10.1080/08927936.2017.1335097>
- Carter, C., Kenkel, W., MacLean, E., Wilson, S., Perkeybile, A., Yee, J. & Kingsbury, M. (2020). Is oxytocin nature's medicine? *Pharmacological Reviews*, 72(4), 829-861. <https://doi.org/10.1124/pr.120.019398>
- Chandler, C. (2001). *Animal-assisted therapy in counseling and school settings* (ED459404). ERIC Digest. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED459404.pdf>
- Connell, C.G., Tepper, D.L., Landry, O. & Bennett, P.C. (2019). Dogs in schools: The impact of specific human-dog interactions on reading ability in children aged 6 to 8 years. *Anthrozoös*, 32(3), 347–360. <https://doi.org/10.1080/08927936.2019.1598654>
- Coppinger R. & Coppinger, L. (2005). *Koira? Ihmisen paras ystävä biologin näkökulmasta*. Sanasilta.
- Elomaa, N. (2021). *Koira-avusteisen pedagogiikan hyödyntäminen lasten äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa* [pro gradu -työ, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202110017370>
- Ervast, L. & Raukola-Lindblom, M. (2021). *Hevoset ja koirat eläinavusteisessa työssä – tutkittua tietoa ja kokemuksia*. Sanasilta.
- Fine, A. (2006). *Handbook on animal-assisted therapy*. Elsevier.
- Friesen, L. (2010). Exploring animal-assisted programs with children in school and therapeutic contexts. *Early childhood education journal*, 37(4), 261-267. <https://doi.org/10.1007/s10643-009-0349-5>
- Giraudet, C., Liu, K., McElligott, A. & Cobb, M. (2022). *Are children and dogs best friends? A scoping review to explore the positive and negative effects of child-dog interactions*. PeerJ. <https://doi.org/10.7717/peerj.14532>

- González-Ramírez, M.T. & Landero-Hernández, R. (2021). Pet-human relationships: dogs versus cats. *Animals*, 11(9), 2745. <https://doi.org/10.3390/ani11092745>
- Handlin, L., Hydbring-Sandberg, E., Nilsson, A., Ejdebäck, M., Jansson, A. & Uvnäs-Moberg, K. (2011). Short-term interaction between dogs and their owners: Effects on oxytocin, cortisol, insulin and heart rate – An exploratory study. *Anthrozoös*, 24(3), 301–315. <https://doi.org/10.2752/175303711X13045914865385>
- van Herwijnen, I.R., van der Borg, J.A.M., Naguib, M. & Beerda, B. (2018). Dog ownership satisfaction determinants in the owner- dog relationship and the dog's behaviour. *PLoS One*, 13(9), 1–14. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0204592>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2013). *Tutki ja kirjoita*. Tammi.
- Honkanen, T. (2013). *Turpaterapiaa ja karvaista kaveruutta: Ihmisen ja eläimen välinen suhde sekä eläinten koetut vaikutukset hyvinvointiin ja elämäntyytyväisyyteen* [pro gradu -työ, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-24033>
- Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (2017). *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino.
- Jompero-Lahokoski, S. (8.2023). *Labradorinnoutaja Liisa, 3kk, saa pian Malmilla erityisen tehtävän - Sillä on rauhoittava vaikutus*. Helsingin Uutiset. Haettu 27.3.2023 osoitteesta <https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/5709677>
- Juhila, K. (2021). Koodaaminen. Teoksessa Vuori, J (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Haettu 17.4.2023 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/koodaaminen/>
- Juusola, M. (2016a). Eläinavusteinen työskentely. Teoksessa Suomi, A., Juusola, M. & Anundi, E (toim.), *Vihreä hoiva ja voima - Hoida mieltä Green Care -menetelmin* (s.133–147). Terapia- ja valmennuskeskus Helsingin Majakka.
- Juusola, M. (2016b). Terapeuttinen luonto. Teoksessa Suomi, A., Juusola, M. & Anundi, E (toim.), *Vihreä hoiva ja voima – Hoida mieltä Green Care -menetelmin* (s.7–18). Terapia- ja valmennuskeskus Helsingin Majakka.
- Kahilaniemi, E. (2020). *Eläinavusteinen interventio*. Voimatassu.
- Kananen, J. (2017). *Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kallinen, K. & Pirskanen, H. (2022). *Lasten ja nuorten tutkimushaastattelu*. Gaudeamus.
- Keiski, R., Hämäläinen, K., Karhunen, M., Löfström, E., Näreaho, S., Varantola, K., Spoof, S-K., Tarkiainen, T., Kaila, E. & Aittasalo, M. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen*

- loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023.* Haettu 22.3.2023 https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Kivlen, C., Quevillon, A. & Pasquarelli, D. (2022). Should dogs have a seat in the classroom? The effects of canine assisted education on college student mental health. *The Open Journal of Occupational Therapy*, 10(1), 1-14. <https://doi.org/10.15453/2168-6408.1816>
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019.* Haettu 22.3.2023 osoitteesta https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry. (2022). *Polku kasvatus- ja kuntoutuskoiraksi.* Haettu 20.3.2023 osoitteesta www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/koira-tyoparina/polku-kasvatus-ja-kuntoutuskoirakoksi/
- Koskinen, E. (2022). ”Oppilaat nauttii, koira nauttii, opet nauttii”: *Kouluhenkilöstön kokemuksia koulukoirsta ja niiden käytöstä* [pro gradu -työ, Turun yliopisto]. Utupub. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022020918306>
- Lamminen, A. (2021). Eläinavusteisen oppimisen mahdollisuudet kirjallisuuskasvatuksessa. Teoksessa J-A. Aerila & M. Kauppinen (toim.), *Kirjasta kaveri: Sytykkeitä lukijaksi kasvamiseen* (s.147–151). PS-kustannus.
- Latvala-Sillman, P. (2018). *Työparina koira.* Sanasilta.
- Lonka, K. (2015). *Oivalentava oppiminen.* Otava.
- Manner, M. (2020). Karvainen ja herttainen, mutta luokassa koira on työkalu. *Opettaja*, 115(13), 22-26.
- Mickelsson, Ritva. (2023). *Lessons learned from horses: Three pedagogical interventions promoting well-being of students with special educational needs* [väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-8872-4>
- Mustavuori, J-M. (2021). *Koirailoa – Rakkautta, rapsutuksia ja räntäleikkejä.* Kirjapaja.
- Mäkelä, K. (2021). *Luokanopettajien ja lukukoiraohjaajien kokemuksia lukukoira-toiminnasta* [pro gradu -työ, Jyväskylän yliopisto]. Jyx-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202106223963>
- Mäkipere, T. (18.2.2022). *Koulukoira vie jännityksen ja parantaa oppimista – ammattiopistossa nelijalkaista henkilökunnan jäsentä arvostetaan.* Maaseudun

- Tulevaisuus. Haettu 7.4.2023 osoitteesta <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/lukemisto/1fcc20ce-dcf1-4985-ace1-096b0c9fa8fa>
- Opetushallitus. (2023). *Koirat koulussa – koira-avusteisen toiminnan ohjeistus oppilaitoksille*. Haettu 15.1.2023 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/koirat-koulussa-koira-avusteisen-toiminnan-ohjeistus-oppilaitoksille>
- Osei, A. (2022). *Nature intervention: A treatment for autism spectrum disorder*. Dorrance Publishing.
- Repo, A. (2020). “*Kun Uno on luokassa, kenelläkään ei oo paha mieli.*”: *Tapaustutkimus koulukoiraista ja koira-avusteisesta tunnetuesta alakoulussa* [pro gradu -työ, Turun yliopisto]. Utupub. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020070346835>
- Steel, J., Williams, J.M. & MvGeown, S. (2021). Reading to dogs in schools: an exploratory study of teachers perspectives. *Educational Research*, 63(3), 279–301. <https://doi.org/10.1080/00131881.2021.1956989>
- Suomen Kennelliitto. (2023). *Koiran käyttöominaisuudet*. Haettu 10.4.2023 osoitteesta <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/koiran-kayttoominaisuudet>
- Suvilehto, P. (2022). *Inspiroivat ja parantavat eläimet*. Avain.
- Söderström, B. (2018). *Mitä koiralla mielessä*. Docendo.
- Tepper, D.L., Connell, C.G., Landry, O. & Bennett, P.C. (2021). Dogs in schools: Can spending time with dogs improve executive functioning in a naturalistic sample of young children? *Anthrozoös*, 34(3), 407–421. <https://doi.org/10.1080/08927936.2021.1898214>
- Tiira, K. (2021). Millainen on koira-avusteiseen työskentelyyn sopiva koira? Teoksessa L. Ervast & M. Raukola-Lindblom (toim.), *Hevoset ja koirat eläinavusteisessa työssä* (s.120–141). Sanasilta.
- Tiira, K. (2019). *Koirien käyttäytyminen ja persoonallisuus*. Tammi.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Vilkkä, H. (2021). *Tutki ja kehitä*. PS-kustannus.
- WHO. (2023). *Constitution of the World Health Organization*. Haettu 7.1.2023 osoitteesta <https://www.who.int/about/governance/constitution>

Liitteet

Liite 1. Tutkimustiedote huoltajille

Tutkimustiedote

Hei oppilaat ja huoltajat!

Olemme kaksi luokanopettajaopiskelijaa Turun opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampukselta ja teemme pro gradu -tutkielmaa koulukoirista. Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää oppilaiden kokemuksia koulukoiratoiminnasta.

Tarkoituksenamme on haastatella oppilaita noin kolmen hengen ryhmähaastatteluissa. Haastattelu sisältää pohjakysymyksiä muun muassa oppilaan suhtautumisesta eläimiin sekä tutkimuskysymyksiä koulukoiratoimintaan liittyen. Haastattelut pidetään oppituntien aikana ja haastattelu kestää maksimissaan 30 minuuttia. Haastattelu nauhoitetaan, mutta aineisto käsitellään anonyymisti. Haastattelujen äänitiedostot litteroidaan ja litteroinnin jälkeen äänitiedostot hävitetään. Emme siis kerää mitään henkilöllisyyteen viittaavia tietoja. Kuitenkin haastateltava sekä hänen läheisensä voivat tunnistaa itsensä valmiista tutkielmasta esimerkiksi suorista lainauksista. Tutkimusaineisto säilytetään Turun yliopiston Seafile -pilvipalvelussa.

Tutkielma noudattaa Turun yliopiston tutkimuseettisiä periaatteita ja osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Halutessaan haastattelu on mahdollista keskeyttää ja tutkimukseen osallistuminen perua. Linkki tietosuojailmoitukseen:
<https://seafile.utu.fi/d/8be546efd8c243ebb72c/> .

Jos tutkimus herättää kysymyksiä niin meihin saa olla yhteydessä. Kiitos jo etukäteen ja aurinkoista syksyn jatkoa!

Ystävällisin terveisin,

Johanna Korkonen (jjkork@utu.fi)

Meeri Korobova (mjkoro@utu.fi)

Työnohjaaja: Juli-Anna Aerila (julaer@utu.fi)

Palautathan ohessa olevan suostumuslomakkeen täytettynä opettajalle, kiitos!

Liite 2. Suostumuslomake

Suostumuslomake

Suostumus kasvatustieteiden pro gradu -tutkimusta varten

Oppilaalla _____

___ on lupa

___ ei ole lupaa

osallistua haastatteluun ja oppilaan vastauksia saa käyttää osana pro gradu -tutkielmaa.

Paikka: _____ / _____ /2022

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Liite 3. Haastattelurunko oppilaille

HAASTATTELURUNKO OPPILAILLE

POHJAKYSYMYKSET

1. Pidätkö eläimistä? Miksi/miksi et?
  - Pidätkö koirista?
2. Onko perheessäsi lemmikkejä? Mitä?
3. Kauanko koulukoira on ollut luokallasi?

HAASTATTELUKYSYMYKSET

4. Miten kuvailisit sinun ja koulukoiran suhdetta?
  - Onko se sinulle ystävä, opettaja, koira...mikä?
5. Mitä mieltä olet siitä, että oppitunneilla on koulukoira mukana?
  - Mitä koulukoiran kanssa on kivointa tehdä?
6. Onko koulukoirasta ollut sinulle apua?
  - Miten koulukoira on auttanut sinua?
  - Onko koulukoirasta ollut erityisesti apua jossain tietyssä oppiaineessa?
7. Onko koulukoirasta ollut sinulle haittaa? Mitä?
8. Oletko huomannut jotain eroa niiden koulupäivien välillä, kun koulukoira on ja ei ole koulussa? Mitä?
9. Onko mielestäsi koulukoirasta hyötyä luokassa? Miksi/miksi ei?
10. Millainen luokka olisi, jos koulukoiraa ei olisi?
  - Tulisiko sinun koulukoiraa ikävä?
11. Kuvittele tilanne, jossa ystäväsi luokalle on menossa koulukoira ensimmäistä kertaa.
Mitä sanoisit ystävällesi?
12. Kerro omin sanoin, millaista koulukoiran kanssa on ollut?
13. Haluatko kertoa vielä jotain muuta koulukoirasta?

Liite 4. Haastattelurunko opettajille

HAASTATTELUKYSYMYKSET OPETTAJILLE

1. Kuinka kauan olet käyttänyt opetuksessasi apuna koulukoira?
2. Miksi käytät koulukoira opetuksessasi?
3. Millä tavoin käytät koulukoira opetuksessasi?
4. Milloin koulukoira on mukana? Mihin sitä ei oteta mukaan?
5. Millaisia hyötyjä koet koira-avusteisuudesta olevan oppilaille?
6. Millaisia negatiivisia vaikutuksia koulukoiraalla on ollut oppilaisiin/opetukseen?
7. Mitä järjestelyjä koulukoiran tuominen oppitunneille vaatii?
8. Miten oppilaita valmistellaan koulukoiran saapumiseen tunneille?
9. Oletko käynyt jonkin koulutuksen koira-avusteisesta opetuksesta?
10. Onko koirallasi jokin koulutus?
11. Oletko hankkinut koiran alun perin koulukoira toimintaa ajatellen? (Onko esimerkiksi koiran rotu valittu sillä ajatuksella, että se sopisi koulukoiraaksi?)